



# ÚSTAVNÝ SÚD SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Hlavná 110, 042 65 Košice 1

P. O. Box E – 35

## PREHEAD VYBRANÝCH ROZHODNUTÍ ÚSTAVNÉHO SÚDU SLOVENSKEJ REPUBLIKY

za obdobie XI./2022  
Senát III

### Nález:

<b>spisová značka</b>	<b>III. ÚS 279/2021</b>
<b>populárny názov</b>	Kvalifikovaná skutková podstata trestného činu
<b>sudca spravodajca</b>	Peter Straka
<b>druh konania</b>	konanie o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb
<b>druh rozhodnutia a spôsob vybavenia</b>	Nález - Nález
<b>dátum rozhodnutia</b>	11.10.2022
<b>dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv</b>	Protokol č. 7 k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 4 ods. 1 Ústava Slovenskej republiky čl. 46 ods. 1 Ústava Slovenskej republiky čl. 50 ods. 5 Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 6 ods. 1 Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 7 ods. 1 Ústava Slovenskej republiky čl. 17 ods. 1 Ústava Slovenskej republiky čl. 17 ods. 2 zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov
<b>analytická právna veta</b>	<p>Aj keď bývajú kvalifikované skutkové podstaty spravidla obsiahnuté v odsekoch 2 a vyššie, nemusí tomu tak byť. Kvalifikované skutkové podstaty odrážajú vyššiu škodlivosť (nebezpečnosť) konania pre spoločnosť. Činy charakterizované kvalifikovanými skutkovými podstatami sa posudzujú podľa vyššej trestnej sadzby.</p> <p>Obvykle znaky kvalifikovanej skutkovej podstaty konzumujú znaky základnej skutkovej podstaty – škoda malá v odseku 1 je konzumovaná škodou značnou z odseku 4 písm. a) § 212 Trestného zákona. Avšak uvedené pravidlo nemožno uplatňovať formalisticky v prípade, ak je zo vzťahov medzi jednotlivými časťami skutkovej podstaty a znakmi v nich uvedenými zjavné, že neplnia svoj účel – trestať závažnejší následok vyšším trestom.</p> <p>Podľa čl. 12 ods. 1 prvej vety ústavy musí štátna moc rešpektovať dôstojnosť jednotlivcov. Jednotlivec je ťažiskom ústavného systému (PL. ÚS 10/04). Ľudská dôstojnosť je výrazom svojbytnosti a autonómie každého jednotlivca. Jednotlivci sú subjektom, nie objektom pôsobenia štátnej moci, resp. jednotlivci sú jej cieľom, nie jej prostriedkom. Pre trestné právo z toho vyplýva, a to zvlášť s ohľadom na naše historické skúsenosti, že jednotlivec nesmie byť len objektom povinnosti štátu zabezpečovať verejný mier a poriadok prostredníctvom trestného práva. Z dôstojnosti jednotlivca, z jeho individuálnych čŕt a zo zodpovednosti za jeho konanie v spojení s princípom právneho štátu (čl. 1 ods. 1 ústavy) vyplýva, že individuálna vina na jednej strane a trest na druhej strane nesmú byť bez korelácie v tom zmysle, že príliš neprímeraný, resp. neindividualizovaný trest môže stratiť súvislosť s vinou.</p>

<p><b>skutkový stav a základné fakty</b></p>	<p>Sťažovateľ bol rozsudkom okresného súdu z 20. apríla 2017 uznaný vinným z viacerých prečinov krádeže a poškodzovania cudzej veci v spáchaných v jednočinnom, ako aj viacčinnom súbahu s pokračujúcim zločinom krádeže, ktorý okresný súd posúdil na základe stanoviska trestnoprávneho kolégia najvyššieho súdu Tpj 78/2011 z 12. decembra 2011 podľa § 212 ods. 1 a 3 písm. b) a ods. 4 písm. b) Trestného zákona v spojení s ustanovením § 138 písm. e) Trestného zákona a sťažovateľovi uložil nepodmienečný trest odňatia slobody vo výmere štyroch rokov spoločne s povinnosťou náhrady škody.</p> <p>Krajský súd na základe odvolania prokurátora rozsudkom z 10. októbra 2017 rozsudok okresného súdu zrušil a sťažovateľa uznal vinným z rovnakých prečinov spáchaných v jednočinnom, ako aj viacčinnom súbahu s pokračovacím zločinom krádeže podľa § 212 ods. 1 a 3 písm. b) a ods. 4 písm. b) Trestného zákona, ktorý poukazom na ustanovenie § 138 písm. e) Trestného zákona rovnako ako okresný súd posúdil v zmysle právneho názoru vyjadreného v stanovisku najvyššieho súdu. Súd sťažovateľovi uložil nepodmienečný trest odňatia slobody vo výmere sedem rokov spolu s povinnosťou nahradiť spôsobenú škodu.</p> <p>K sprísneniu trestu pristúpil krajský súd z dôvodu, že na rozdiel od súdu okresného neprihliadal na poľahčujúcu okolnosť podľa § 36 písm. n) Trestného zákona s odôvodnením, že na takúto okolnosť sa prihliada, len ak obžalovaný aktívne poskytuje informácie, ktoré sú ťažko zistiteľné pri objasňovaní veci. Pri následnom výpočte výšky trestu aplikoval § 38 ods. 4 Trestného zákona v spojení s § 41 ods. 2 Trestného zákona, pričom vychádzal z trestnej sadzby ustanovenej za najzávažnejší trestný čin – zločin krádeže podľa § 212 ods. 4 písm. b) Trestného zákona (3 až 10 rokov). Odvolací súd pri určení výmery trestu prihliadol tiež na už uvedené zistenia a okolnosti, na rozdiel od súdu I. stupňa aj na fakt, že obžalovaný spáchal žalované skutky v skúšobnej dobe podmieneného odsúdenia, a teda ani predchádzajúce postihy u neho nevedli k náprave a sústavne pácha úmyselnú majetkovú trestnú činnosť.</p> <p>Podstatnou z hľadiska ústavnej sťažnosti je skutočnosť, že použitím výkladu obsiahnutého v stanovisku najvyššieho súdu bol jeden zo skutkov sťažovateľa posúdený ako zločin krádeže podľa § 212 ods. 4 písm. b) Trestného zákona, a nie ako prečin podľa § 212 ods. 2 písm. a) Trestného zákona, čo spolu s pozitívnym už uvedeným ustanovením Trestného zákona (§ 38 ods. 4 a § 41 ods. 2 Trestného zákona) viedlo k uloženiu trestu vo výške 7 rokov trestu odňatia slobody.</p> <p>Sťažovateľ podal vo veci dovolanie podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku, ktoré najvyšší súd uznesením z 29. apríla 2020 odmietol a uviedol, že krajský súd nepochybil pri právnom posúdení konania sťažovateľa a rozhodnutie i vecne správne odôvodnil.</p>
<p><b>z odôvodnenia</b></p>	<p>Podstatou veci je ústavnoprávne preskúmanie skutočnosti, či výklad skutkovej podstaty krádeže vlámaním v situácii, keď je legislatívne znak vlámania súčasťou základnej, ako aj kvalifikovanej skutkovej podstaty tak, ako ho uplatnil najvyšší súd v napadnutom rozhodnutí, je v súlade s princípom nullum crimen sine lege v spojení s princípom legality zásahu do osobnej slobody.</p> <p>Podľa čl. 7 ods. 1 dohovoru nikoho nemožno odsúdiť za konanie alebo opomenutie, ktoré v čase, keď bolo spáchané, nebolo podľa vnútroštátneho alebo medzinárodného práva trestným činom. Takisto nesmie byť uložený trest prísnejší, než aký bolo možné uložiť v čase spáchania trestného činu. Podľa ustáleného výkladu Európskeho súdu pre ľudské práva ustanovuje daný článok zásadu nullum crimen sine lege, tak ako ju vyjadruje aj čl. 49 ústavy. Ústavný súd k rozsahu daného článku dodáva, že jeho účelom je tiež chrániť obvinených, resp. odsúdených pred takým trestným odsúdením, v ktorom chýba systematickejšia, štruktúrna zákonná opora pre určenie viny a trestu. Prerokovaná vec spadá pod takýto rozsah čl. 7 ods. 1 dohovoru. Aj v súčasnosti sú aplikovateľné názory právnej vedy z 1. ČSR na zásadu nullum crimen</p>

(Zwergbaum, A.: "Nullum crimen, nulla poena sine lege" : Původ a smysl zásady a její význam pro interpretaci, Všehrd. Ročník 18. Číslo 6, s. 243 a nasl.): „Pokud jde o interpretační důsledky, ze zásady nullum crimen, nullum poena jest uvést toto - trestní zákon jest vykládati restriktivně; Máli zásada nullum crimen, nullum poena míti praktický význam, pak jest třeba, aby skutkové podstaty byly v zákone pokud možno přesne vymezeny“. Vzhľadom na skutočnosť, že sťažovateľovi bol uložený trest odňatia slobody, vec spadá do rozsahu základného práva na osobnú slobodu, pretože osobná sloboda vyžaduje pevný zákonný základ pre uloženie trestu (princíp legality zásahu).

Ústavný súd ešte pred samotným vecným preskúmaním napadnutého rozhodnutia zmiňuje, že v náleze PL. ÚS 5/2017 (bod 93) k otázkam skutkových podstát uviedol, že «trestné právo hmotné je nielen právnym odvetvím, ale priam špecifickou právnou „subkultúrou“ žijúcou na pôdoryse predpisu kódexového typu. Trestné právo hmotné, resp. Trestný zákon mali tradične solidny filozofický základ. Zmyslom týchto vysokých nárokov na právnú konzistenciu je maximalizácia právnej bezpečnosti obžalovaných vzhľadom na veľmi závažné dôsledky odsúdenia v trestnom konaní a z hľadiska ústavnoprávneho tak naplnenie požiadaviek hlavne čl. 49 ústavy a čl. 17 ústavy.».

Skutkovo vec nie je z hľadiska konania o ústavnej sťažnosti sporná. Ústavný súd posudzuje v predmetnej veci výlučne otázky quid iuris. Sťažovateľ spáchal trestný čin krádeže vlámaním, kde bola spôsobená malá škoda v jednočinnom i viacčinnom súbehu s inými trestnými činmi. Okresný súd odsúdil sťažovateľa na úhrnný a spoločný trest vo výmere 4 rokov nepodmienečne. Na odvolanie prokurátorky krajský súd rozsudok okresného súdu zmenil a odsúdil sťažovateľa na úhrnný a spoločný trest vo výmere 7 rokov nepodmienečne.

Predmetom posúdenia zo strany ústavného súdu je právna kvalifikácia skutku, pri ktorej okresný súd aj krajský súd kvalifikovali skutok majúci znaky krádeže vlámaním podľa ustanovenia § 212 ods. 1 a 3 písm. b) a ods. 4 písm. b) Trestného zákona. Sťažovateľ podal dovolanie proti rozsudku krajského súdu, ktoré odôvodnil tým, že súd mal vo veci aplikovať iný právny názor, než aký vyplýval zo stanoviska najvyššieho súdu Tpj 78/2011. Najvyšší súd rozhodnutím o odmietnutí dovolania potvrdil aplikáciu stanoviska Tpj 78/2011 v predmetnej veci.

Ústavný súd po preskúmaní veci z ústavnoprávnej stránky zistil, že sťažnosť je dôvodná.

Základom pre uvažovanie ústavného súdu o výklade § 212 Trestného zákona bola jeho vnútorná štruktúra a najmä vzájomný vzťah jednotlivých odsekov – častí skutkovej podstaty.

V skutkovej podstate trestného činu krádeže v § 212 Trestného zákona bol a stále je znak vlámania explicitne obsiahnutý v odseku 2, resp. v súčasnosti v ods. 1 písm. b), a sprostredkovane ako súčasť legálnej definície závažnejšieho spôsobu konania (§ 138 Trestného zákona) v odseku 4 písm. b), resp. dnes v odseku 3 písm. b). V judikatúre teda došlo k vzniku sporu, ktorého podstata spočíva v tom, aký je vzťah medzi skutkovými podstatami obsiahnutými v odsekoch 1, 2 a 4 ustanovenia § 212 Trestného zákona.

Najvyšší súd vychádza z predpokladu, že pri posudzovaní skutku má byť uprednostnená kvalifikovaná skutková podstata obsahujúca naplnený znak trestného činu. V nadväzujúcej argumentácii ďalej vychádzal z predpokladu, že skutková podstata (i) s vyššou sadzbou (ii) a so širšími kvalifikačnými dôvodmi je špeciálnou voči tej s miernejšou sadzbou.

Ústavný súd podotýka, že najvyšší súd sofistikovaným spôsobom riešil zložitú právnu situáciu vzniknutú v súvislosti s legislatívnou technikou, ale po

dôkladnom preskúmaní veci zistil, že tento právny názor najvyššieho súdu nemožno prijať.

Ústavný súd konštatuje, že právny názor najvyššieho súdu týkajúci sa trestného činu krádeže o prednosti kvalifikovanej skutkovej podstaty z dôvodu špeciality nemôže byť aplikovaný v situácii, keď zo špecifických legislatívnych dôvodov je rovnaký znak obsiahnutý už raz v základnej skutkovej podstate, a to dokonca explicitne.

Ústavný súd nespochybňuje vzťah špeciality medzi kvalifikovanými skutkovými podstatami a základnými skutkovými podstatami, avšak v danom prípade v osobitných okolnostiach skutkovej podstaty trestného činu krádeže bol tento princíp najvyšším súdom nesprávne aplikovaný. V predmetnej veci nejde o stret dvoch znakov trestného činu spôsobom, keď jeden znak je nepriamo, len implikovane, zahrnutý v popise objektívnej stránky skutkovej podstaty (teda z nej len nepriamo vyplýva), ale ide o stret dvoch rovnocenne pomenovaných znakov vlámanie vs. vlámanie.

Najvyšší súd síce v prvej právnej vete stanoviska odkazuje v poznámke pod čiarou na svoj judikát R 82/2003, ktorý zdôrazňuje existenciu dvoch základných skutkových podstát pri trestnom čine krádeže, ale vo výklade podanom v stanovisku sa od tohto prístupu odkláňa. Najvyšší súd vzťah medzi § 212 ods. 2 a § 212 ods. 4 vymedzil tak, že pokiaľ páchatel spácha skutok krádeže vlámaním a spôsobí ním škodu menšiu než malú, posúdi sa jeho skutok podľa § 212 ods. 2 Trestného zákona, pokiaľ však už spôsobí škodu malú a vyššiu, posúdi sa jeho skutok podľa § 212 ods. 4 v spojení s ustanovením § 212 ods. 1 Trestného zákona.

Ústavný súd však pripomína, že prvá veta odseku 4 písm. b) (v znení účinnom do novely zákonom č. 214/2019 Z. z.) uvádza „Odňatím slobody na tri roky až desať rokov sa páchatel potrestá, ak spácha čin uvedený v odseku 1 alebo 2 závažnejším spôsobom konania“. Zákonodarca teda textom zákona (ne)robí rozdiel medzi základnou skutkovou podstatou odseku 1 a odseku 2. Z uvedenej formulácie je zjavné, že zákonodarca považoval vo vzťahu k odseku 4 obe skutkové podstaty, tak odsek 1, ako aj odsek 2 za základné skutkové podstaty.

Vzťah medzi § 212 odsekom 1 a odsekom 2 nie je vzťahom základnej a kvalifikovanej skutkovej podstaty. Odsek 2 je základnou skutkovou podstatou – rovnocennou s odsekom 1, a tak je potrebné k nemu i pristupovať pri výklade § 212 ako celku. Uvedené vyplýva jednak z výšky trestnej sadzby a jednak zo znakov jednotlivých skutkových podstát obsiahnutých v odseku 1 a 2.

Aj keď bývajú kvalifikované skutkové podstaty spravidla obsiahnuté v odsekoch 2 a vyššie, nemusí tomu tak byť. Kvalifikované skutkové podstaty odrážajú vyššiu škodlivosť (nebezpečnosť) konania pre spoločnosť. Činy charakterizované kvalifikovanými skutkovými podstatami sa posudzujú podľa vyššej trestnej sadzby (Solňar, V. a kol. Základy trestní odpovědnosti. Podstatně přepracované a doplněné vydání. Nakladatelství Orac. Praha 2003, s. 83). Príkladom obdobnej právnej úpravy so základnými skutkovými podstatami v odseku 1 i 2 nech je napríklad trestný čin podľa § 160 ods. 1 a 2 zákona č. 140/1961 Zb. Trestný zákon v znení do novely zákonom č. 183/1999 Z. z. (Novotný, O. a kol. Trestní právo hmotné. Obecná část. Codex. Praha 1996, s. 74). 44. Skutková podstata § 212 ods. 2 písm. a) Trestného zákona jednoznačne hovorí, že ten, kto si prisvojí cudziu vec tým, že sa jej zmocní, a tento skutok spácha vlámaním, dopustí sa trestného činu bez ohľadu na to, či tým spôsobil škodu nižšiu ako malú, škodu malú alebo škodu vyššiu ako malú. Teda už samotný fakt vlámania činí z takéhoto konania trestný čin, a to i v prípade, ak by hodnota odcudzenej veci bola nulová – pre vznik trestnej zodpovednosti nie je teda potrebné spôsobenie malej škody. Znak vlámania je tak jednoznačne znakom objektívnej stránky trestného činu krádeže už v jeho základnej skutkovej podstate. Následne v závislosti od výšky spôsobenej škody môže byť konanie

posúdené podľa kvalifikovanej skutkovej podstaty, keďže vyššia škoda znamená i vyššiu škodlivosť pre spoločnosť, jej väčšie ohrozenie.

Obvykle znaky kvalifikovanej skutkovej podstaty konzumujú znaky základnej skutkovej podstaty – škoda malá v odseku 1 je konzumovaná škodou značnou z odseku 4 písm. a) § 212 Trestného zákona. Avšak uvedené pravidlo nemožno uplatňovať formalisticky v prípade, ak je zo vzťahov medzi jednotlivými časťami skutkovej podstaty a znakmi v nich uvedenými zjavné, že neplnia svoj účel – trestať závažnejší následok vyšším trestom.

Najvyšší súd vo svojom stanovisku odsek 1 a odsek 2 vo vzťahu ku kvalifikovanej skutkovej podstate v odseku 4 pričítal oddelene, pričom vo vzťahu k odseku 1 pričítal znak vlámania z odseku 4 písm. b), avšak vo vzťahu k odseku 2, kde sa stretli dvakrát znaky vlámania, sa pokúsil vyriešiť uvedené výkladom, podľa ktorého odsek 2 by mal pokrývať len skutky s následkom v podobe škody menšej ako malej. Ústavný súd však pripomína prvú vetu kvalifikovanej skutkovej podstaty odseku 4: „*ak spáchal čin uvedený v odseku 1 a 2 [v súčasnosti 1 písm. b)]*“. Podľa ústavného súdu však niet dôvodu na takýto postup, ktorý navyše vedie k neproporcionálnym dôsledkom.

Ak sa vychádza zo stanoviska najvyššieho súdu, vznikajú následne neobvyklé výsledky z hľadiska následku (škoda) a trestnej sadzby – ak totiž podľa výkladu podaného v stanovisku niekto spôsobil škodu malú (odsek 1) a spáchal čin vlámaním [odsek 4 písm. b)], výsledkom je trestná sadzba podľa odseku Ak sa však aplikuje odsek 4 písm. a) § 212 Trestného zákona v spojení vlámaním v odseku 2 – tak ako to napokon prikazuje zákon sám v prvej vete odseku 4, dochádza sa k záveru, že pri krádeži vlámaním a spôsobením značnej škody by sa páchatel mal potrestať rovnako ako pri krádeži vlámaním a spôsobením škody malej podľa výkladu prezentovaného najvyšším súdom. Je nepochybné, že akceptáciou stanoviska najvyššieho súdu by rozlišovanie následku v podobe spôsobenej škody – a teda i škodlivosti konania – stratilo význam.

Úplne rovnaký výsledok vychádza pri väčšej škode spôsobenej krádežou vlámaním [odsek 3 písm. a) v spojení s odsekom 2]. Ústavný súd nevidí rozumný dôvod, pre ktorý by zákonodarca mal úmysel trestať vlámanie so závažnejším následkom v podobe spôsobenej škody nižšou, resp. rovnakou trestnou sadzbou než vlámanie, ktorým bola spôsobená škoda menšia.

Skutkovú podstatu je potrebné čítať od odseku 1 a 2 smerom k odseku 4 § 212 Trestného zákona. Odsek 2 predstavuje len ďalšiu alternatívnu časť základnej skutkovej podstaty spolu s odsekom 1 § 212.

Znaky stanovené alternatívne môžu byť konaním pokryté kumulatívne (Solňár, V. a kol. Základy trestní odpovědnosti. Podstatně přepracované a doplněné vydání. Nakladatelství Orac. Praha 2003, s. 84). Zložitá skutková podstata, ktorou skutková podstata krádeže nepochybne je, je charakterizovaná mnohosťou znakov. V závislosti od formulácie danej zložitej skutkovej podstaty je pre jej naplnenie potrebné, aby sa jej znaky naplnili kumulatívne alebo alternatívne. V prípade zložitej alternatívnej skutkovej podstaty je táto vytvorená tak, že pre jej naplnenie postačí naplnenie jedného zo znakov napr. objektívnej stránky (konanie). Ako príklad takejto skutkovej podstaty môže poslúžiť trestný čin § 152 ods. 1 a 2 aktuálneho Trestného zákona (Novotný, O. a kol. Trestní právo hmotné. Obecná část. Codex. Praha 1996, s. 72). V prípade tejto skutkovej podstaty sú alternatívne formulované znaky objektívnej stránky skutkovej podstaty – spôsoby konania, preto naplnením jedného zo spôsobov konania sa naplnenie znakov skutkovej podstaty vyčerpá, pretože formy konania sa vzájomne vylučujú.

Z formulácie „*postačí naplnenie jedného zo znakov objektívnej stránky, alebo objektu*“ však nevyplýva, že naplnením jedného zo znakov sa skutková podstata vyčerpala, a to osobitne pre skutkovú podstatu, v ktorej sú alternatívnym

spôsobom stanovené znaky vzťahujúce sa k rôznym stránkam skutkovej podstaty (škoda spadá pod objekt, zatiaľ čo vlámanie pod objektívnu stránku). V takomto prípade k naplneniu skutkovej podstaty dôjde buď naplnením aspoň jedného z týchto znakov (škoda malá alebo vlámanie), no rovnako i ich súbehom (škoda malá a vlámanie). Alternatívne stanovené znaky môžu byť naplnené kumulatívne (Solnař, V. a kol. Základy trestní odpovědnosti. Podstatně přepracované a doplněné vydání. Nakladatelství Orac. Praha 2003, s. 84).

V rovine formálnej logiky ide o prípad disjunkcie teda zložený výrok ab je pravdivý, keď aspoň jeden z výrokov a, b je pravdivý (buď je pravdivý a alebo b, alebo obidva).

Ak si páchatel' prisvojí cudziu vec tým, že sa jej zmocní za okolností viacerých alternatívnych znakov skutkovej podstaty trestného činu krádeže podľa § 212 ods. 1 a 2, je potrebné jeho skutok kvalifikovať v rámci základnej skutkovej podstaty tak, aby boli pokryté všetky znaky, ktoré boli konaním naplnené. Nie je prípustné vybrať si len jeden zo znakov základnej alternatívnej skutkovej podstaty a tento pripojiť následne (v rámci právnej kvalifikácie) ku kvalifikovanej skutkovej podstate (porov. R 23/91).

Odseky 3 a 4 sa následne budú aplikovať, ak k znakom uvedeným v základnej skutkovej podstate pristúpi ďalší, ktorý zvyšuje škodlivosť konania, pričom znak vlámania sa už nebude aplikovať opätovne. Takto bola skutková podstata konštruovaná už od novely v roku 1990, zákonom č. 175/1990 Zb., resp. od novely zákonom č. 557/1991 Zb. (porov.: Hruška, R. Trestný čin krádeže a problematika právnej kvalifikácie pri naplnení znaku vlámania; Justičná revue, 66, 2014, č. 5, s. 698 – 710).

Zo vzťahu subsidiarity a špeciality skutkových podstát vyplýva, že pokiaľ je niektorý znak obsiahnutý už v základnej zákonnej skutkovej podstate, nemožno ho opomenúť, vynechať či preskočiť pri právnej kvalifikácii do kvalifikovanej skutkovej podstaty, kde sa tento znak nachádza duplicitne, navyše v dôsledku nedokonalnej legislatívnej techniky. Tým sa vnášajú do posudzovania konania ničím nedôvodné nejasnosti ohľadne toho, podľa akého ustanovenia a s akým trestom sa konanie bude posudzovať.

Pre trestnoprávne myslenie možno dodať, že preskúmaný výklad vzbudzuje otázku, či nedochádza k hmotnoprávnemu dvojitému pričítaniu. Z jednej perspektívy, bez ohľadu na skutočnosť, že napadnutý výklad neaplikuje znak vlámania z odseku 2 písm. a) Trestného zákona zároveň s odsekom 4 písm. b) Trestného zákona, ide o dvojité pričítanie, pretože objektívne, resp. materiálne na základe posudzovaného výkladu došlo k dvojitému pričítaniu znaku vlámania. Z iného pohľadu, keďže najvyšší súd rozložil jednotlivé komponenty základnej skutkovej podstaty, a technicky teda vlámanie z odseku 2 písm. a) vyňal z možnosti posúdenia v spojení s odsekom 4 písm. b) Trestného zákona, to izolované dvojité pričítanie nie je. Avšak problém tkvie práve v oddelení a vyňatí jednotlivých komponentov základnej skutkovej podstaty.

Ústavný súd konštatuje, že najvyšší súd z uvedených dôvodov pri svojom výklade ústavne nekonformným spôsobom pristúpil k systematike skutkovej podstaty trestného činu. S uvedeným súvisí aj argument najvyššieho súdu o tom, že konanie má byť posúdené podľa tej skutkovej podstaty, ktorá obsahuje viac znakov. Pre takýto záver nenachádza ústavný súd oporu ani v texte Trestného zákona, ani medzi základnými zásadami trestného práva a ani v pravidle špeciality a subsidiarity skutkových podstát. Ústavný súd podotýka, že v neprospech výkladu najvyššieho súdu prezentovanom v stanovisku svedčí i argument historický: Najvyšší súd nezohľadnil konštrukciu skutkovej podstaty platnú od roku 1990.

Historický a systematický argument je podľa názoru ústavného súdu potvrdený taktiež zjavným nepomerom trestov pri uplatnení výkladu najvyššieho súdu vo

vzťahu k trestom v iných skutkových podstatách. („Nižšia je aj trestná sadzba, ktorá ohrozuje páchatel'a, ktorý sa dopustí trestného činu lúpeže podľa ustanovenia § 188 ods. 1 Trestného zákona. Táto trestná sadzba je stanovená na tri až osem rokov trest odňatia slobody, pričom poukazujem na to, že páchatel' trestného činu lúpeže podľa ustanovenia § 188 ods. 1 Trestného zákona, ktorý použije násilie voči inému a spôsobí škodu napr. vo výške 2500 € je taktiež ohrozený nižšou trestnou sadzou, ako páchatel' trestného činu krádeže vlámaním, pri ktorom bude spôsobená škoda vo výške napr. 270 €.“ In: Sihelniková, E. Niekoľko úvah k spornej právnej kvalifikácii trestného činu krádeže spáchaného vlámaním a s tým spojenou otázkou primeranosti trestu In: Zborník z II. ročníka medzinárodnej vedeckej konferencie banskobystrické dni práva na tému „Kvalita normotvornej a aplikačnej stránky zákonnosti ako determinant právneho štátu“, Belianum 2017, s. 97 a nasl.). Ústavný súd je toho názoru, že lúpež ako konanie zahŕňajúce použitie násilia voči fyzickej osobe je nepochybne spoločensky nebezpečnejšie – škodlivejšie, než vypáčenie zámku, i keď dôjde k odcudzeniu majetku značnej hodnoty. I tu teda niet dôvodu domnievať sa, že by existoval dôvod trestať krádež vlámaním prísnejšie.

Ústavný súd konštatuje, že novela Trestného zákona vykonaná zákonom č. 214/2019 Z. z. preskupením znakov pôvodne uvedených v odseku 1 a 2 do odseku 1 len potvrdila, že skutková podstata pôvodne uvedená v odseku 2 mala mať po celý čas charakter základnej skutkovej podstaty, ktorý bol zjednocujúcim stanoviskom najvyššieho súdu posunutý do nejednoznačnej roviny. Novela tak nepodporuje namietaný výklad vlámania najvyšším súdom.

Na podporu uvedenej argumentácie ústavný súd dodáva, že podľa čl. 12 ods. 1 prvej vety ústavy musí štátna moc rešpektovať dôstojnosť jednotlivcov. Jednotliviec je ťažiskom ústavného systému (PL. ÚS 10/04). Ľudská dôstojnosť je výrazom svojbytnosti a autonómie každého jednotlivca. Jednotlivci sú subjektom, nie objektom pôsobenia štátnej moci, resp. jednotlivci sú jej cieľom, nie jej prostriedkom. Pre trestné právo z toho vyplýva, a to zvlášť s ohľadom na naše historické skúsenosti, že jednotlivec nesmie byť len objektom povinnosti štátu zabezpečovať verejný mier a poriadok prostredníctvom trestného práva. Z dôstojnosti jednotlivca, z jeho individuálnych črt a zo zodpovednosti za jeho konanie v spojení s princípom právneho štátu (čl. 1 ods. 1 ústavy) vyplýva, že individuálna vina na jednej strane a trest na druhej strane nesmú byť bez korelácie v tom zmysle, že príliš neprimeraný, resp. neindividualizovaný trest môže stratiť súvislosť s vinou.

Ústavný súd ešte podporne argumentuje, že výklad najvyššieho súdu nemožno označiť za predvídateľný pre adresátov práva. S ohľadom na rozmanitosť trestnej činnosti je trestný zákon veľmi sofistikovaným predpisom, ale to zároveň nevylučuje, že musí byť katalógom štátom zakázaného konania s vysokou mierou predvídateľnosti, zvlášť predvídateľnosti trestov. Zložitosť výkladu najvyššieho súdu v kombinácii so značne vysokými trestami je v napätí s kritériom predvídateľnosti.

Predvídateľnosť výkladu trestného práva hmotného v širšom zmysle je súčasťou európskeho práva, európskej právnej kultúry: V rozhodnutí C-634/18 Súdny dvor Európskej únie uviedol, že pokiaľ ide o zásadu zákonnosti trestných činov a trestov zakotvenú v čl. 49 ods. 1 Charty základných práv Európskej únie (ďalej len „charta“), táto zásada bola zakotvená najmä v čl. 7 ods. 1 dohovoru (pozri v tomto zmysle rozsudok z 5. decembra 2017, M.A.S. a M.B., C-42/17, EU:C:2017:936, bod 53). V súlade s článkom 52 ods. 3 charty právo zaručené v čl. 49 tejto charty má rovnaký zmysel a rovnaký rozsah ako právo zaručené dohovorom. Podľa tejto zásady musia ustanovenia trestného práva spĺňať určité požiadavky prístupnosti a predvídateľnosti, pokiaľ ide o vymedzenie trestného činu, ako aj určenie trestu (rozsudok z 5. decembra 2017, M.A.S. a M.B., C-42/17, EU:C:2017:936, bod 55 a citovaná judikatúra).

Z toho vyplýva, že zákon musí jasne vymedzovať trestné činy a tresty za ne.

	<p>Táto podmienka je splnená, ak osoba podliehajúca súdnej právomoci na základe znenia príslušného ustanovenia a v prípade nutnosti s pomocou jeho výkladu súdmi môže rozpoznať, ktoré konania a opomenutia zakladajú jej trestnú zodpovednosť (pozri v tomto zmysle rozsudky z 3. júna 2008, Intertanko a i., C-308/06, EU:C:2008:312, bod 71, ako aj z 5. decembra 2017, M.A.S. a M.B., C-42/17, EU:C:2017:936, bod 56). Zásada určitosti uplatniteľného práva sa nemôže vykladať tak, že vylučuje postupné objasňovanie pravidiel trestnej zodpovednosti prostredníctvom súdnych výkladov pod podmienkou, že výsledok je primerane predvídateľný (rozsudok z 28. marca 2017, Rosneft, C-72/15, EU:C:2017:236, bod 167 a citovaná judikatúra).</p> <p>Ústavný súd tak konštatuje, že najvyšší súd napadnutým uznesením porušil princíp legality podľa čl. 7 ods. 1 dohovoru a čl. 17 ods. 1 a 2 ústavy vrátane v náleze zmienených ústavnotrestnoprávných princípov, pretože odsudzujúcim rozsudkom chýbala základná zákonná opora pre stanovenú výšku trestu a napadnuté rozhodnutie z tohto dôvodu zrušil (body 1 a 2 výroku nálezu). Najvyšší súd je na základe uvedeného právneho názoru viazaný povinnosťou zrušiť rozsudok krajského súdu, pretože jeho rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia [§ 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku]. Zo skutočnosti, že ústavný súd konštatoval porušenie citovaných referenčných noriem, vyplýva, že už nie je nutné sa zaoberať porušením ostatných referenčných noriem (bod 4 výroku).</p>
<b>použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESEF a iných súdov</b>	<p>rozsudok Súdneho dvora z 5. decembra 2017, M.A.S. a M.B., C-42/17, EU:C:2017:936, bod 53</p> <p>rozsudky Súdneho dvora z 3. júna 2008, Intertanko a i., C-308/06, EU:C:2008:312, bod 71, ako aj z 5. decembra 2017, M.A.S. a M.B., C-42/17, EU:C:2017:936, bod 56</p> <p>rozsudok Súdneho dvora z 28. marca 2017, Rosneft, C-72/15, EU:C:2017:236, bod 167</p>
<b>súvisiace právne predpisy</b>	
<b>kľúčové slová</b>	<p>práva a slobody – právo na súdnu a inú právnu ochranu-právo na spravodlivý proces</p> <p>trestné konanie-zásady trestného konania</p> <p>trest-rozhodnutie o treste</p>

<b>spisová značka</b>	<b>III. ÚS 310/2022</b>
<b>populárny názov</b>	Dovolanie generálneho prokurátora
<b>sudca spravodajca</b>	Peter Straka
<b>druh konania</b>	konanie o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb
<b>druh rozhodnutia a spôsob vybavenia</b>	Nález - Nález
<b>dátum rozhodnutia</b>	27.10.2022
<b>dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv</b>	Ústava Slovenskej republiky čl. 46 ods. 1
<b>analytická právna veta</b>	<p>Pokiaľ ide o samotný mimoriadny opravný prostriedok, akým je dovolanie generálneho prokurátora, ktorým disponuje práve generálny prokurátor na podnet strany konania, ten sa pohybuje „na hrane“ ústavnosti, keďže ním generálny prokurátor môže ako mocenský orgán zasahovať do konania v prospech jednej zo strán sporu na úkor druhej strany, a tak ovplyvniť nadobudnutú právnu istotu. Jeho aplikáciou totiž zasahuje nielen do princípu rovnosti účastníkov konania, ale aj do uplatňovania dispozičnej a prejednávacej zásady. Dovolanie generálneho prokurátora nesmie plniť funkciu skrytého odvolania, pričom napríklad vo veci (sťažnosť č. 25132/13, rozsudok z 9. 6. 2015) vyhodnotil ESEF mimoriadne dovolanie založené na inom výklade predmetného ustanovenia konkurzného práva ako skryté odvolanie (appeal in disguise).</p>



<p><b>skutkový stav a základné fakty</b></p>	<p>Sťažovateľka sa ako pôvodný žalobca domáhala žalobou na okresnom súde zaplatenia sumy s prísl. z titulu zmluvy o dielo z 22. júna 2015. Okresný súd uznesením zo 6. septembra 2016 pripustil do konania vstup spoločnosti (ďalej len „žalobkyňa“), namiesto sťažovateľky. Dňa 21. novembra 2019 požiadala sťažovateľka o vstup do konania ako intervenient na strane žalobkyne. Okresný súd uznesením z 29. novembra 2019 nepripustil vstup sťažovateľky ako intervenienta s odôvodnením, že sťažovateľka dostatočným spôsobom neosvedčila právny záujem na výsledku konania.</p> <p>Najvyšší súd dovolanie generálneho prokurátora napadnutým uznesením odmietol s odôvodnením, že dovolanie generálneho prokurátora podané na základe podnetu intervenienta (sťažovateľky) nie je procesne prípustné v zmysle § 458 ods. 3 CSP. Veľký senát najvyššieho súdu v obdobnej veci svojím uznesením č. k. 1VObd/1/2020 z 25. februára 2021 dospel k záveru, že: <i>«Intervenient a ani rozhodnutím súdu do sporu nepripustený intervenient nemôže s poukazom na znenie ustanovenia § 458 ods. 3 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“) podať spôsobilý podnet na podanie dovolania generálneho prokurátora. Podnet na podanie dovolania generálneho prokurátora v sporovom konaní podľa ustanovenia § 458 ods. 3 CSP môže podať výlučne strana sporu, ktorou sa rozumie žalobca alebo žalovaný. Pokiaľ napriek tomu, že intervenient nedisponuje zákonným oprávnením na podanie podnetu na podanie dovolania generálneho prokurátora, generálny prokurátor podá dovolanie podľa § 458 CSP, najvyšší súd musí takéto dovolanie ako nepripustné odmietnuť podľa ustanovenia § 447 písm. c) CSP v spojení s § 464 CSP bez toho, aby sa zaoberal dôvodmi uvádzanými generálnym prokurátorom, keďže nie je splnený nevyhnutný predpoklad pre podanie tohto mimoriadneho opravného prostriedku, ktorým je existencia podnetu strany sporu na jeho podanie.»</i></p> <p>Podstata námietok sťažovateľky v súvislosti s namietaným porušením jej základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je založená na jej tvrdení o nezákonnosti, svojvoľnosti a neodôvodnenosti napadnutého uznesenia.</p>
<p><b>z odôvodnenia</b></p>	<p>Sťažovateľka uviedla, že iná interpretácia zákona, ako tá, ktorú predkladá v replike, by zasiahla do účelu a zmyslu právnej úpravy spôsobilosti účastníka konania na podanie podnetu generálnemu prokurátorovi. Sťažovateľka opakovane poukazovala na procesné možnosti žalobkyne ako strany v konaní, intervenienta a svoje procesné obmedzenia.</p> <p>K vyjadreniam sťažovateľky o procesných možnostiach intervenienta vrátane podávania riadnych a mimoriadnych opravných prostriedkov ústavný súd pripomína, že sťažovateľka nie je intervenientom, pretože toto procesné postavenie jej prvostupňový súd nepriznal. Ústavný súd tiež konštatuje, že nepreskúmava zásah do základných ľudských práv a práv žiadneho z účastníkov konania pred všeobecným súdom. K argumentácii sťažovateľky o žiadnej možnosti riadneho opravného prostriedku strany sporu presadiť intervenciu uvádza, že podľa § 365 ods. 2 CSP možno odvolanie strany proti rozhodnutiu vo veci samej odôvodniť aj vadou právoplatného uznesenia súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej a ktorého vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej.</p> <p>Ústavný súd konštatuje, že uznesenie najvyššieho súdu nie je poznačené zjavným omylom. Uznesenie je akceptovateľným spôsobom odôvodnené a dáva jasnú odpoveď na všetky relevantné námietky a argumenty, ktoré uplatnila sťažovateľka.</p> <p>Pokiaľ ide o samotný mimoriadny opravný prostriedok, akým je dovolanie generálneho prokurátora, ktorým disponuje práve generálny prokurátor na podnet strany konania, ten sa pohybuje „na hrane“ ústavnosti, keďže ním generálny prokurátor môže ako mocenský orgán zasahovať do konania v prospech jednej zo strán sporu na úkor druhej strany, a tak ovplyvniť nadobudnutú právnu istotu. Jeho aplikáciou totiž zasahuje nielen do princípu</p>

rovnosti účastníkov konania, ale aj do uplatňovania dispozičnej a prejednávanej zásady. Dovolanie generálneho prokurátora nesmie plniť funkciu skrytého odvolania, pričom napríklad vo veci (sťažnosť č. 25132/13, rozsudok z 9. 6. 2015) vyhodnotil EŠLP mimoriadne dovolanie založené na inom výklade predmetného ustanovenia konkurzného práva ako skryté odvolanie (appeal in disguise).

Ústavný súd na porovnanie poukazuje aj na svoju skoršiu judikatúru k podaniu dovolania generálneho prokurátora, napr. rozhodnutie č. k. III. ÚS 4/2018 (v čase účinnosti Občianskeho súdneho poriadku) a judikatúru EŠLP v ňom uvedenú. EŠLP sa k prípustnosti mimoriadnych dovolaní. Jedným zo základných aspektov právneho štátu je princíp právnej istoty požadujúci okrem iného, aby rozhodnutia súdov, ktorými bola vec rozhodnutá konečným spôsobom, neboli spochybňované (rozsudok EŠLP z 28. 10. 1999 vo veci Brumărescu proti Rumunsku). Odklony od tohto princípu sú odôvodnené len v prípadoch okolností podstatného a závažného charakteru (substantial and compelling character; rozsudok EŠLP z 18. 11. 2004 vo veci Pravednaya proti Rusku, sťažnosť č. 69529/01, § 25). Právomoc vyšších súdov zrušiť alebo zmeniť záväzné a vynútiteľné súdne rozhodnutia má byť vykonávaná na účel opravy fundamentálnych väd (fundamental defects).

Záver, ku ktorému najvyšší súd v preskúmvanej veci dospel, nemožno označiť za svojvoľný (arbitrárny). Napadnuté uznesenie najvyššieho súdu nebolo spôsobilé porušiť základné práva a práva sťažovateľky, ktoré označila v ústavnej sťažnosti. Ústavný súd preto ústavnej sťažnosti sťažovateľky v časti, v ktorej bola prijatá na ďalšie konanie, nevyhovel. Z uvedeného dôvodu bolo bez právneho významu zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľky.

Ústavný súd pre úplnosť v rovine obiter dicta poznamenáva, že hoci §458 ods. 3 CSP normuje, že „generálny prokurátor podá dovolanie iba na základe podnetu strany“, nemožno toto ustanovenie vykladať zjednodušujúco a doslovne, a tak aktívnu vecnú legitímáciu priznať len sporovej strane. Podľa § 81 CSP „intervenient je ten, kto sa zúčastňuje na konaní popri žalobcovi alebo žalovanom a má právny záujem na výsledku konania“. Slovo „popri“ ponúka priestor na extenzívny výklad. Z § 60 CSP vyplýva, že stranami sú žalobca aj žalovaný, no zároveň z § 75 ods. 1 CSP vyplýva, že na strane žalobcu alebo žalovaného môže vystupovať viac subjektov. Vtedy tvoria tzv. procesné spoločenstvo, ktoré je podľa povahy veci buď samostatné alebo nerozlučné. Podľa § 84 CSP „ak z osobitného predpisu vyplýva, že rozsudok je pre intervenienta záväzný, tvoria intervenient spolu so stranou, na ktorej vystupuje, nerozlučné spoločenstvo podľa § 77“. Intervenient teda môže mať v istých situáciách, keď je rozsudok pre intervenienta priamo záväzný, postavenie nerozlučného spoločníka, čo znamená, že má postavenie ako strana sporu. Tzn. v prípade osoby, ktorá by mala byť nerozlučným intervenientom, by mala byť jeho pozícia ako strany sporu dost' jasná. Otázka je, že určenie toho, či je alebo nie je nerozlučným spoločníkom, už vlastne predurčuje rozhodnutie o tom, či má alebo nemá právny záujem. V tomto kontexte by preto mohlo ísť o stranu incidenčného sporu o prípustnosti intervencie (minisporu o tom, či môže byť určitá osoba intervenientom). V staršej literatúre sa možno stretnúť s pojmom účastník pre určitý úsek konania, napr. advokát, znalec, ak išlo o ich odmenu, alebo ktokoľvek, komu bola uložená poriadková pokuta. Preto by sa mal tento pojem vykladať autonómne v tom zmysle, že ide o stranu konkrétneho, aj incidenčného konania. V tomto kontexte možno poukázať na rozhodnutia najvyššieho súdu, kde bolo dovolanie generálneho prokurátora prejednané, hoci podnet nepodala strana sporu. Vo veci sp. zn. 6CdoGp/1/2018 súd uložil poriadkovú pokutu advokátovi strany, pretože nepredložil určité listiny. Na podnet tohto advokáta podal generálny prokurátor dovolanie, ktoré najvyšší súd prejednal a uznesenie okresného súdu zrušil. Účelom § 458 ods. 3 CSP je primárne snaha o limitáciu oprávnení generálneho prokurátora, aby nemohol dovolanie podávať podľa svojej ľubovôle, teda ex offio. Predmetným ustanovením chcel zákonodarca deklarovať, aby podnet mohla podať len osoba, ktorej práva sú právoplatným rozhodnutím dotknuté priamo (bezprostredne).

	<p>Odvolať sa len na reštriktívny prístup k dovolaniu generálneho prokurátora ale neobstojí, pretože aj reštrikcia musí zaručovať rovné postavenie subjektov. Reštriktívny prístup je preto namieste skôr z pohľadu posudzovania prípustnosti dovolania generálneho prokurátora podľa § 458 ods. 1 a 2 CSP. Aj tým, že dovolanie generálneho prokurátora je vlastne prípustné aj proti uzneseniam, nielen rozsudkom, ako aj proti rozhodnutiam, ktoré neprešli odvolaním, je daný zmysel dovolania generálneho prokurátora v tom, že za určitých okolností, ktoré posúdi, sa môže zasiahnuť aj do takýchto rozhodnutí. Dovoľaním generálneho prokurátora sa môže určitým spôsobom zjednocovať prax nižších súdov (keďže je prípustné aj proti takým rozhodnutiam, kde nerozhodoval odvolací súd) a vytvárať judikatúra v otázkach, ktoré nie sú preskúmateľné v rámci odvolania alebo dovolania.</p> <p>Ústavný súd na základe uvedeného ústavnej sťažnosti nálezom nevyhoviel.</p>
<b>použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESEP a iných súdov</b>	
<b>súvisiace právne predpisy</b>	
<b>klúčové slová</b>	pohľadávka-postúpenie dovoľanie-prípustnosť intervencia-intervenient

<b>spisová značka</b>	<b>III. ÚS 439/2022</b>
<b>populárny názov</b>	Odôvodnenie rozhodnutia
<b>sudca spravodajca</b>	Peter Straka
<b>druh konania</b>	konanie o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb
<b>druh rozhodnutia a spôsob vybavenia</b>	Nález - Nález
<b>dátum rozhodnutia</b>	10.11.2022
<b>dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv</b>	Ústava Slovenskej republiky čl. 46 ods. 1 Ústava Slovenskej republiky čl. 46 ods. 2 Ústava Slovenskej republiky čl. 48 ods. 1 Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 6 ods. 1 zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov
<b>analytická právna veta</b>	Nesprávne právne posúdenie vecí v rozhodnutí súdu nezakladá dovoľací dôvod zmätočnosti podľa § 420 písm. f) CSP. Iná je ale situácia, ak odôvodnenie nedosiahlo hranicu ústavnej udržateľnosti. Účastník konania má právo dostať odpoveď hoci nie na všetky námietky, ale rozhodne na tie podstatné.
<b>skutkový stav a základné fakty</b>	<p>Žalobkyňa (ako výrobca elektriny z obnoviteľným zdrojom energie), ďalší subjekt (ako odberateľ elektrickej energie) a sťažovateľka (ako prevádzkovateľ distribučnej sústavy) uzatvorili 9. decembra 2014 zmluvu o dodávke elektriny. Zmluva nadobudla účinnosť 1. januára 2015. Žalobkyňa 10. februára 2015 vystavila sťažovateľke faktúru, ktorou jej vyúčtovala 53,32 eur s príslušenstvom. Žalobkyni bol 16. decembra 2014 doručený list od sťažovateľky s oznámením o nemožnosti uplatnenia podpory na elektrinu vyrobenú z obnoviteľných zdrojov energie pre kalendárny rok 2015, pretože v roku 2014 si žalobkyňa nespĺnila všetky zákonné náležitosti.</p> <p>V konaní bola sporná otázka doručenia oznámenia o uplatnení podpory a množstve elektriny ÚRSO, resp. sťažovateľke, ktoré malo byť doručené alebo podané na poštovú prepravu v zákonom stanovenej lehote, t. j. k 15. augustu kalendárneho roka. Okresný súd považoval z dokazovania za preukázané, že žalobkyňa si svoju povinnosť splnila včas a poukázala na stanovisko ÚRSO zverejnené na webovom sídle z 8. decembra 2014. Z uvedeného oznámenia vyplýva, že k splneniu povinnosti je potrebné, aby bolo oznámenie o uplatnení podpory a množstva elektriny ÚRSO doručené alebo podané na poštovú prepravu v zákonom stanovenej lehote, teda k 15. augustu príslušného roka.</p>

	<p>Žalobkyňa oznámenie o uplatnení podpory a množstve elektriny pre rok 2015 podala na poštovú prepravu 15. augusta 2014. Keďže si žalobkyňa splnila svoju povinnosť, podľa okresného súdu mala nárok na zaplatenie faktúr odobratej energie. Okresný súd preto uložil sťažovateľke povinnosť zaplatiť žalobkyni peňažnú sumu s úrokom z omeškania.</p> <p>Po preskúmaní veci dospel krajský súd k názoru, že odvolanie sťažovateľky nie je dôvodné a rozsudok okresného súdu podľa § 387 ods. 1 CSP ako vecne správny potvrdil. Podľa názoru krajského súdu je potrebné termín „k 15. augustu“ vykladať podľa účelu zákona, ktorý sledoval, aké množstvo elektriny z obnoviteľných zdrojov predpokladajú výrobcovia elektriny z obnoviteľných zdrojov a v spornom ustanovení nie je jednoznačné stanovené, či do dátumu má byť oznámenie doručené ÚRSO alebo je postačujúce, ak bude dané na poštovú prepravu.</p> <p>Najvyšší súd dospel k záveru, že procesným postupom všeobecných súdov nedošlo v konaní k vade, ktorá by znemožnila sťažovateľke realizovať jej práva. Z uvedeného dôvodu preto najvyšší súd dovolanie sťažovateľky odmietol ako neprípustné podľa § 447 písm. c) CSP.</p>
<p><b>z odôvodnenia</b></p>	<p>Ustanovenie § 420 písm. f) CSP zakladá prípustnosť a zároveň dôvodnosť dovolania v tých prípadoch, v ktorých miera porušenia procesných práv strany nadobudla intenzitu porušenia jej práva na spravodlivý proces. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle tohto ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zákonnému, ale aj ústavnému procesnoprávnemu rámcu, a ktoré tak zároveň znamená aj porušenie ústavne zaručených procesných práv spojených s uplatnením súdnej ochrany práva. Ide napríklad o právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia.</p> <p>Ústavný súd sa plne stotožňuje s názorom, že nesprávne právne posúdenie veci v rozhodnutí súdu nezakladá dovolací dôvod zmätočnosti podľa § 420 písm. f) CSP. Iná je ale situácia, ak odôvodnenie nedosiahlo hranicu ústavnej udržateľnosti. Účastník konania má právo dostať odpoveď hoci nie na všetky námietky, ale rozhodne na tie podstatné (porov. rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva z 9. 12. 1994 vo veci Ruiz Torija proti Španielsku, sťažnosť č. 18390/91). Sťažovateľka podala dovolanie proti rozsudku krajského súdu podľa § 420 písm. f) CSP, v ktorom argumentovala, že rozsudok krajského súdu je nedostatočne odôvodnený, pretože z neho nie je zjavné, akými úvahami sa odvolací súd riadil pri utváraní záveru o procesnoprávnej povahe spornej lehoty, ako posúdil postavenie strán sporu ako adresátov dotknutej právnej normy, povahu dotknutej právnej normy, povahu právneho úkonu, právne následky nesplnenia povinnosti obsiahnutých v dotknutej právnej norme, na základe čoho dospel krajský súd k záveru o rozšírení pôsobnosti správneho poriadku ako procesného predpisu na hmotnoprávnu normu [§ 4 ods. 2 písm. c) zákona o obnoviteľných zdrojoch energie], ani prečo posúdil stanovisko ÚRSO z 8. decembra 2014 za správne a záväzné pre strany sporu, a rovnako ani to, akými úvahami dospel k záveru svojho rozhodnutia, že pri formulácii „k 15. augustu“ nejde o lehotu na splnenie povinnosti, ale o termín zistenia údajov. Z odôvodnenia rozhodnutia krajského súdu odpovede na uvedené námietky v dostatočnom rozsahu nevyplývajú.</p> <p>Najvyšší súd v odôvodnení namietaného uznesenia dôvodí, že procesným postupom krajského súdu ani súdu prvej inštancie nedošlo v konaní k vade, ktorá by viedla k porušeniu práva na spravodlivý proces podľa § 420 písm. f) CSP. V bode 55 namietaného uznesenia poukázal na zjednocujúce stanovisko občianskoprávneho kolégia najvyššieho súdu č. 2/2016 z 3. decembra 2016, z ktorého vyplýva, že nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladá inú vadu konania podľa § 241 7 ods. 2 písm. b) Občianskeho súdneho poriadku, pričom len výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje ani zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa už citovaného ustanovenia. Ide o prípad nedostatočného odôvodnenia súdneho rozhodnutia, ktoré neobsahuje ani</p>

	<p>len zásadné vysvetlenie dôvodov, podstatných pre rozhodnutie súdu, čo vykazuje jeho vady. Najvyšší súd bol toho názoru, že o takýto prípad v preskúmvanej veci nešlo.</p> <p>Povinnosťou súdu rozhodnutie náležite odôvodniť je odrazom práva strany sporu na dostatočné a presvedčivé odôvodnenie spôsobu rozhodnutia súdu, ktorý sa zaoberá všetkými právne relevantnými dôvodmi uplatnenej žaloby, ako aj špecifickými námietkami strany sporu. Porušením uvedeného práva strany sporu na jednej strane a povinnosti súdu na druhej strane sa strane sporu (okrem upretia práva dozvedieť sa o príčinách rozhodnutia práve zvoleným spôsobom) odníma možnosť náležite skutkovo, aj právne argumentovať proti rozhodnutiu súdu v rámci využitia prípadných riadnych alebo mimoriadnych opravných prostriedkov (uznesenie najvyššieho súdu č. k. 9Cdo/241/2021 z 30. júna 2022, bod 34).</p> <p>Ústavný súd vidí porušenie uplatnených práv sťažovateľky podľa ústavy a dohovoru. Najvyšší súd sa právne korektným spôsobom nevyrovnal s dovolaním sťažovateľky, ktoré uplatnila predovšetkým z dôvodu procesnej arbitrárnosti rozhodnutia krajského súdu. Základom hmotnoprávnej názorovej konfrontácie je prioritne existencia protinázoru, čo v procesnom vyjadrení sa očakáva v odôvodnení rozhodnutia súdu. Bez vysvetľujúceho názoru (nielen z neho vyplývajúceho záveru) je akákoľvek konfrontácia vrátane tej, ktorú sleduje dovolateľ, v dovolaní problematická (porov. nález č. k. IV. ÚS 372/2020 z 10. novembra 2020, bod 51). Ústavný súd dospel k záveru, že napadnuté uznesenie najvyššieho súdu, aprobujúce celkom nedostatočné vysvetlenie rozsudku krajského súdu, je ústavne neudržateľné. Súdna ochrana nebola sťažovateľke najvyšším súdom poskytnutá v zákonom predpokladanej kvalite, čo viedlo k porušeniu jej základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru.</p> <p>Z dôvodu, že namietaným uznesením najvyššieho súdu a rozsudkom krajského súdu došlo k porušeniu čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd namietané uznesenie zrušil a vec vrátil krajskému súdu na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. V ďalšom postupe je krajský súd viazaný právnym názorom ústavného súdu vysloveným v tomto rozhodnutí.</p>
<b>použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESEP a iných súdov</b>	
<b>súvisiace právne predpisy</b>	
<b>klúčové slová</b>	práva a slobody – právo na súdnu a inú právnu ochranu-právo na spravodlivý proces

<b>spisová značka</b>	<b>III. ÚS 446/2022</b>
<b>populárny názov</b>	Preskúvanie obsahu dovolania
<b>sudca spravodajca</b>	Peter Straka
<b>druh konania</b>	konanie o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb
<b>druh rozhodnutia a spôsob vybavenia</b>	Nález - Nález
<b>dátum rozhodnutia</b>	13.10.2022
<b>dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv</b>	Ústava Slovenskej republiky čl. 46 ods. 1 Ústava Slovenskej republiky čl. 20 ods. 1 Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 6 ods. 1
<b>analytická právna veta</b>	Úlohou najvyššieho súdu je dôsledné skúmanie obsahu odôvodnenia podaného dovolania vo väzbe na rationes decidendi napadnutého odvolacieho rozhodnutia (I. ÚS 336/2019) s následným záverom, či možno z dovolania vyabstrahovať právnu otázku podľa § 421 CSP, (a) či od tejto otázky záviselo napadnuté rozhodnutie a (b) či ide o otázku, ktorá napĺňa niektoré z písmen a) až c) v § 421 ods. 1 CSP (I. ÚS 336/2019). Ide o to pokúsiť sa autenticky porozumieť

	<p>dovolateľovi – jeho textu ako celku, ale na druhej strane nemožno dotvárať vec na úkor procesnej protistrany. Ide o dialóg, ale nie o právnu pomoc. Nie je úlohou najvyššieho súdu „hádať“, čo povedal dovolateľ, ale ani vyžadovať akúsi dokonalú formuláciu dovolacej otázky (porov. Tiež Hlušák, M. Glosa k uzneseniu Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3 Cdo 6/2017 zo 6. 3. 2017 In. Súkromné právo 3/2017, s. 129; Gešková, K. Glosa k uzneseniu Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3 Cdo 158/2017 – odklon od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu a/ako otázka zásadného právneho významu. In. Súkromné právo 4/2018, s. 170).</p>
<p><b>skutkový stav a základné fakty</b></p>	<p>Sťažovateľka podala žalobu ktorou sa domáhala náhrady za stratu na zárobku po skončení práceneschopnosti. Sťažovateľka podanú žalobu odôvodnila tým, že 26. januára 2009 utrpela pri dopravnej nehode ťažké zranenia s rozsiahlymi trvalými následkami. Dopravnú nehodu spôsobil vodič motorového vozidla ktorý vozidlom narazil do vozidla ktoré viedla sťažovateľka. Výšku uplatneného nároku odôvodnila s poukazom na jednotlivé skutočnosti, podľa ktorých len krátko pred dopravou nehodou začala podnikat'. V dôsledku svojich následných zranení zapríčinených dopravou nehodou sťažovateľka nestihla ešte naplno rozvinúť svoju podnikateľskú činnosť, ktorú nebolo možné presne zdokumentovať a určiť jej zárobové možnosti z tejto podnikateľskej činnosti. Pri určovaní sumy nároku na stratu na zárobku po skončení práceneschopnosti preto v podanej žalobe vychádzala z pravdepodobného zárobku. Samotná výška nároku bola následne určená v zmysle § 89 a nasl. zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov, ktoré upravujú výpočet úrazovej renty. Okresný súd žalobu sťažovateľky v celkom rozsahu zamietol ako nedôvodnú, pričom dospel k záveru, že v tomto prípade bol zárobok objektívne zistiteľný z daňového priznania za rok 2008 a nebol dôvod, aby vychádzal z budúceho predpokladaného príjmu sťažovateľky, ktorá v čase nehody podnikala už 3 roky. Vychádzajúc z daňového priznania za rok 2008 a priznaného invalidného dôchodku, okresný súd dospel k záveru, že sťažovateľke strata na zárobku po skončení pracovnej neschopnosti nevznikla. Krajský súd sa vo svojom rozsudku v plnom rozsahu odvolal na odôvodnenie rozsudku okresného súdu, ktorý potvrdil.</p> <p>Najvyšší súd dovolanie sťažovateľky odmietol napadnutým uznesením, ktoré odôvodnil protirečivou a zmätočnou argumentáciou dôvodov prípustnosti dovolania, keďže prvá z položených otázok v rámci dovolania oponovala podľa neho otázke druhej.</p> <p>Podstata námietok sťažovateľky v súvislosti s namietaným porušením označených práv je založená na tvrdení o nezákonnosti, svojvoľnosti a neodôvodnenosti napadnutého uznesenia v dôsledku nesprávnej aplikácie relevantných právnych noriem.</p>
<p><b>z odôvodnenia</b></p>	<p>Vo vzťahu ku definovaniu dovolacích dôvodov najvyšší súd v uznesení č. k. 7Cdo/82/2020 z 27. mája 2021 uviedol, že na to, aby určitá otázka mohla byť relevantná z hľadiska § 421 ods. 1 písm. b) CSP musí mať zreteľné charakteristické znaky. Predovšetkým musí ísť o otázku právnu (nie skutkovú) hmotnoprávnej alebo procesnoprávnej povahy, ktorú odvolací súd riešil a na jej riešení založil svoje rozhodnutie. Otázka relevantná podľa ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b) CSP musí byť procesnou stranou vymedzená v dovolaní jasným, určitým, zrozumiteľným spôsobom, ktorý umožňuje posúdiť prípustnosť (prípadne aj dôvodnosť) dovolania.</p> <p>V danom prípade sťažovateľka v dovolaní, ktorého prípustnosť odôvodnila § 421 ods. 1 písm. b) CSP (dovolaním napadnuté rozhodnutie krajského súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená), formulovala dve otázky: „1. Je pri posudzovaní dôvodnosti nároku na úhradu za stratu na zárobku po skončení práceneschopnosti alebo pri invalidite podľa § 445 a § 447 zákona č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka v prípade osoby vykonávanej samostatnú zárobkovú činnosť potrebné brať ako relevantný okamih, kedy k tejto samostatnej zárobkovej činnosti získala osoba oprávnenie, alebo okamih, kedy reálne začala vykonávať túto samostatnú zárobkovú činnosť? 2. Je pri posudzovaní dôvodnosti</p>

nároku na úhradu za stratu na zárobku po skončení práceneschopnosti alebo pri invalidite podľa § 445 a § 447 zákona č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka, s prihliadnutím na zásadu plnej náhrady škody, v prípade osoby, ktorá začala reálny výkon samostatnej zárobkovej činnosti len krátku dobu pred poškodením zdravia, dôvodné prihliadať na pravdepodobný vzrast príjmov z tejto samostatnej zárobkovej činnosti v budúcom období a v nadväznosti na to potom pri určení výšky nároku je dôvodné vychádzať z pravdepodobného zárobku tejto osoby v budúcnosti? “

Najvyšší súd vo vzťahu k otázkam predloženým sťažovateľkou v podanom dovolaní v rámci odôvodnenia napadnutého uznesenia uviedol, že a) Prvá právna otázka je nekonzistentná a protirečivá, pretože v rámci jej odôvodnenia v podanom dovolaní sťažovateľka poukázala na viaceré rozhodnutia, ktoré z formálneho hľadiska možno subsumovať pod ustálenú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu sp. zn. R 71/2018, R I 1768/28, 1 Cz 47/88, Co 2/57, R 29/2004 (2 Cdo 32/2002) a ktoré zároveň z materiálneho hľadiska podľa názoru dovolateľky (sťažovateľky) ponúkajú správne právne riešenie nastolenej právnej otázky, preto prvú právnu otázku podľa neho nemožno subsumovať pod dovolací dôvod podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP. b) Následne najvyšší súd túto otázku posúdil aj v nadväznosti na § 421 ods. 1 písm. a) CSP, pričom konštatoval, že v sťažovateľkou uvedených judikátoch ide o aplikáciu zjavne odlišnej právnej normy a taktiež pre kvalitatívne odlišnú situáciu (R 71/2018 – výživné z dôvodu úrazu, R I 1768/28 – C 2/57 – nemožnosť zistiť zárobky poškodeného pre štátoprávne zmeny, 1 Cz 47/88 – poškodený nepracoval, Co 2/57, R 29/2004 (2 Cdo 32/2002) – poškodený poberal podporu v nezamestnanosti). c) Vo vzťahu k druhej právnej otázke označil najvyšší súd dovolanie sťažovateľky za nekonzistentné a zmätočné, pretože argumentácia v ňom obsiahnutá podľa neho stála mimo skutkového a vecného rámca a nedovoľuje definovať odklon v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP. Najvyšší súd v závere konštatoval, že prvá otázka sťažovateľky oponuje druhej otázke, pretože pre rozhodnutie zúčastnených súdov bol rozhodný reálny (skutočný) príjem poškodenej pred úrazom majúci oporu v § 445 zákon č. 40/1964 Z. z. Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov (ďalej len „OZ“), a preto niet dôvodu na takýto príjem neprihliadať a zisťovať jej pravdepodobný príjem, lebo tento by mohol byť pre ňu priaznivejší.

Podľa § 445 OZ strata na zárobku, ku ktorej došlo pri škode na zdraví, sa uhradzuje peňažným dôchodkom; pritom sa vychádza z priemerného zárobku poškodeného, ktorý pred poškodením dosahoval.

Podľa § 447 OZ náhrada straty na zárobku po skončení pracovnej neschopnosti alebo pri invalidite sa uhrádza peňažným dôchodkom vo výške rozdielu medzi priemerným zárobkom, ktorý poškodený dosahoval pred vznikom škody, a súčtom zárobku, ktorý poškodený dosahuje po skončení pracovnej neschopnosti a priznaného invalidného dôchodku vyplácaného poškodenému podľa osobitných predpisov.

Zo skutkových okolností tejto veci vyplýva, že úlohou súdov zúčastnených na rozhodovaní v tejto veci bolo v prvom rade posúdiť splnenie podmienok vzniku nároku na peňažný dôchodok, t. j. náhradu škody straty na zárobku po skončení práceneschopnosti u sťažovateľky (existencia poškodenia zdravia, v dôsledku ktorého stratila ako poškodená pôvodnú zárobkovú spôsobilosť). V prípade naplnenia týchto podmienok sťažovateľkou bolo v druhom rade potrebné určiť výšku jej nároku, t. j. ustálenie vymeriavacieho základu, z ktorého sa má predmetný nárok vypočítať, pretože sťažovateľka bola pred úrazom samostatne zárobkovo činná osoba – podnikateľ, a nie zamestnanec.

Naplnenie prvého predpokladu priznania nároku bolo v prípade sťažovateľky nesporné. Súdny zúčastnený na rozhodovaní v tejto veci posudzovali v predmetnom konaní preto výšku, resp. rozsah jej nároku na peňažný dôchodok

spočívajúci v náhrade za stratu na zárobku po skončení práceneschopnosti.

Podľa názoru ústavného súdu už z právnych otázok sťažovateľky uvedených v jej dovolaní je možné porozumieť zákonu zodpovedajúcim spôsobom zadanú relevantnú právnu otázku, ktorá nebola dosiaľ dovolacím súdom vyriešená, ktorej prípustnosť vyplýva z § 421 ods. 1 písm. b) CSP. Sťažovateľka v podstatnom namietala, že krajský súd nesprávne a prísne formalisticky posúdil rozsah jej nároku, resp. vymeriavací základ, pretože nezohľadnil špecifické právne relevantné okolnosti jej prípadu. Z uvedeného je zrejmé, že krajskému súdu vytýka nesprávnu aplikáciu § 447 OZ v spojení s § 445 OZ, tvrdiac, že priznaná náhrada za stratu na zárobku po skončení práceneschopnosti nemá byť určená iba na základe posúdenia daňového priznania poškodeného, ale musí zohľadniť aj ďalšie špecifické okolnosti, ktoré majú vplyv na výšku tohto nároku, rešpektujúc pritom princíp plnej náhrady škody.

Z odôvodnenia napadnutého uznesenia ďalej vyplýva, že najvyšší súd považoval sťažovateľkinu argumentáciu v podanom dovolaní, v ktorej poukázala na ustálenú prax súdov za právne irelevantnú. Ústavný súd v tejto súvislosti poznamenáva, že sa ani s týmto názorom najvyššieho súdu nevie stotožniť. Uvedená argumentácia sťažovateľky smeruje k preukázaniu oprávnenosti požadovaného rozsahu jej nároku aj poukázaním na prípady, v ktorých došlo k priznaniu rovnakého nároku v rozsahu vyplývajúcom z predpokladanej výšky príjmu žalobcov, ktorí zväčša žiadali príjem nemali, resp. ho nevedeli preukázať. Touto argumentáciou sa sťažovateľka analogicky zjavne snažila poukázať na špecifické okolnosti svojho prípadu (vek, profesijnú perspektívu, krátkosť podnikania, snahu získať obživu vlastným pričinením od skončenia školy, budúce zárobkové možnosti i zabezpečenie jej výživy v ďalšom živote) odôvodňujúce podľa nej v spojení s aplikáciou princípu plnej náhrady škody určiť rozsah jej nároku, resp. vymeriavací základ jej nároku na základe predpokladaného príjmu, obdobne ako v prípadoch žalobcov bez príjmu, na ktoré poukázala.

Sťažovateľka v rámci ústavnej sťažnosti okrem iného namietala aj nesprávnu aplikáciu relevantných právnych noriem ako krajským, tak i najvyšším súdom. Napriek tomu, že prevažná väčšina predložených argumentov sťažovateľky smeruje k rozporovaniu nesprávnych právnych záverov týkajúcich sa aplikácie hmotnoprávnych predpisov súdmi zúčastnenými na rozhodovaní v tejto veci, zohľadniac celkom zjavný účel podaného dovolania, ale i tejto sťažnosti ústavný súd považuje predloženú argumentáciu proti uzneseniu najvyššieho súdu za dostatočnú.

Ústavný súd sa napokon nestotožňuje ani so záverom najvyššieho súdu o tom, že prvá právna otázka sťažovateľky oponuje druhej. Obe právne otázky položené sťažovateľkou zjavne smerujú k posúdeniu možnosti zohľadnenia existencie špecifických okolností aj pri rozhodovaní o peňažnom dôchodku, resp. strate na zárobku po skončení práceneschopnosti aj v prípade podnikateľa, ktorého príjem je vyčíslený daňovým priznaním za predchádzajúci kalendárny rok. Práve na potvrdenie správnosti tejto argumentácie poukázala sťažovateľka aj na rozsudok Najvyššieho súdu Českej republiky č. k. 25 Cdo 2026/98 z 24. januára 2001, z ktorého vyplýva, že údaje o výdajoch a príjmoch v daňovom priznaní nemôžu byť jediným hľadiskom pre určenie výšky priemerného zárobku poškodeného.

Úlohou najvyššieho súdu je dôsledné skúmanie obsahu odôvodnenia podaného dovolania vo väzbe na rationes decidendi napadnutého odvolacieho rozhodnutia (I. ÚS 336/2019) s následným záverom, či možno z dovolania vyabstrahovať právnu otázku podľa § 421 CSP, (a) či od tejto otázky záviselo napadnuté rozhodnutie a (b) či ide o otázku, ktorá napĺňa niektoré z písmen a) až c) v § 421 ods. 1 CSP (I. ÚS 336/2019). Ide o to pokúsiť sa autenticky porozumieť dovolateľovi – jeho textu ako celku, ale na druhej strane nemožno dotvárať vec na úkor procesnej protistrany. Ide o dialóg, ale nie o právnu pomoc. Nie je úlohou najvyššieho súdu „hádať“, čo povedal dovolateľ, ale ani vyžadovať akúsi



dokonalú formuláciu dovolacej otázky (porov. Tiež Hlušák, M. Glosa k uzneseniu Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3 Cdo 6/2017 zo 6. 3. 2017 In. Súkromné právo 3/2017, s. 129; Gešková, K. Glosa k uzneseniu Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3 Cdo 158/2017 – odklon od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu a/ako otázka zásadného právneho významu. In. Súkromné právo 4/2018, s. 170).

K argumentácii žalovaného – zúčastnenej osoby týkajúcej sa presnej zistiteľnosti príjmu sťažovateľky z daňového priznania, ústavný súd poukazuje na v tejto súvislosti výpovedné závery najvyššieho súdu vyplývajúce z uznesenia č. k. 3Cdo/113/2016 zo 6. decembra 2018, v ktorom tento súd uviedol, že osobitná povaha škôd spôsobených na zdraví vyžaduje osobitnú, od všeobecného ustanovenia § 442 ods. 1 Občianskeho zákonníka upravujúceho náhradu skutočnej škody a ušlého zisku, odlišnú úpravu spôsobu a rozsahu náhrady škody spočívajúcu okrem iných aj v úprave náhrady za stratu na zárobku (§ 445 a nasl. Občianskeho zákonníka), ktorú nemožno podriaďovať pod pojem skutočnej škody alebo ušlého zisku. Podľa dôvodovej správy k Občianskemu zákonníku (k § 445 a nasl.) je likvidácia náhrady škody spôsobenej ublížením na zdraví založená na zásade zabezpečiť občanom takto poškodeným postačujúce hmotné prostriedky pre ich ďalší život.

Napokon ústavný súd považuje za potrebné k argumentácii žalovaného ako zúčastnenej osoby poznamenať, že predmetom posudzovania v tejto veci nie je spôsob plnenia daňovej povinnosti sťažovateľkou, ale nárok podmienený vznikom škody na zdraví spôsobenej ublížením na zdraví, t. j. práve ublíženie na zdraví je príčinou, prečo sa sťažovateľka nevie ďalej zaradiť do pracovného procesu. 28. Vzhľadom na uvedené ústavný súd dospel k záveru, že napadnutým uznesením najvyššieho súdu bolo porušené jej základné právo na súdnu ochranu zaručené v čl. 46 ods. 1 ústavy a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, tak ako to je uvedené v bode 1 výroku tohto rozhodnutia.

Ústavný súd v súvislosti s návrhom sťažovateľky na zrušenie napadnutého uznesenia vrátenie veci najvyššiemu súdu dospel k záveru, že pre dosiahnutie nápravy vo veci je nevyhnutné, aby tomuto návrhu vyhovel. Najvyšší súd je v ďalšom konaní vo veci podľa § 134 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) viazaný právnymi názormi ústavného súdu vyjadrenými v tomto náleze.

#### K napadnutému rozsudku krajského súdu:

Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľka proti napadnutému rozsudku krajského súdu podala dovolanie, o ktorom rozhodol najvyšší súd namietaným uznesením. Ústavný súd poukazujúc na princíp subsidiarity, ústavnú sťažnosť v tejto časti odmietol pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie.

#### K namietanému porušeniu čl. 20 ods. 1 ústavy:

Čo sa týka namietaného porušenia základného práva sťažovateľky upraveného v čl. 20 ods. 1 ústavy, ústavný súd uvádza, že v nadväznosti na vyslovenie porušenia základného práva sťažovateľky podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru a zrušenie napadnutého uznesenia najvyššieho súdu sa v súlade s doterajšou judikatúrou ústavného súdu (II. ÚS 182/06) otvára priestor na to, aby sa najvyšší súd sám vyrovnal s ochranou označeného práva hmotného charakteru. Preto ústavný súd sťažnosti v časti, v ktorej sa sťažovateľka domáhala vyslovenia porušenia už uvedeného práva, nevyhovel, uprednostňujúc právomoc všeobecného súdu na ochranu subjektívnych hmotných práv účastníkov konania pred ochranou v konaní pred ústavným súdom.

	Ústavný súd nálezom rozhodol, že uznesením najvyššieho súdu z 29. marca 2022 bolo porušené základné právo sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a jej právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Uznesenie najvyššieho súdu z 29. marca 2022 zrušil a vrátil najvyššiemu súdu ďalšie konanie, priznal sťažovateľke náhradu trov konania Ústavnú sťažnosť proti krajskému súdu odmietol a sťažnosti vo zvyšnej časti nevyhovel.
<b>použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESEF a iných súdov</b>	
<b>súvisiace právne predpisy</b>	
<b>klúčové slová</b>	práva a slobody – právo na súdnu a inú právnu ochranu-právo na spravodlivý proces náhrada škody (ujma)-ujma na zdraví dovolenie dôvody-nesprávne právne posúdenie práva a slobody – základné ľudské práva a slobody-právo vlastníť majetok rozhodnutie-odôvodnenie súd-procesný postup

### Uznesenie:

<b>spisová značka</b>	<b>III. ÚS 587/2022</b>
<b>populárny názov</b>	Náhrada škody - majetková ujma
<b>sudca spravodajca</b>	Martin Vernarský
<b>druh konania</b>	konanie o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb
<b>druh rozhodnutia a spôsob vybavenia</b>	Uznesenie - Uznesenie o odmietnutí
<b>dátum rozhodnutia</b>	27.10.2022
<b>dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv</b>	Dodatkový protokol k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 1 Ústava Slovenskej republiky čl. 46 ods. 1 ústavný zákon č. 23/1991 Zb., ktorým sa uvádza Listina základných práv a slobôd čl. 11 ods. 1 ústavný zákon č. 23/1991 Zb., ktorým sa uvádza Listina základných práv a slobôd čl. 36 ods. 1 Ústava Slovenskej republiky čl. 20 ods. 1 Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 6 ods. 1
<b>analytická právna veta</b>	O vzťah príčinnej súvislosti (kauzálny nexus) medzi nesprávnym úradným postupom a škodou ide, ak je medzi nesprávnym úradným postupom a škodou vzťah príčiny a následku. Ak bola príčinou vzniku škody iná skutočnosť, zodpovednosť za škodu nenastáva. Otázka príčinnej súvislosti môže byť riešená len v konkrétnych súvislostiach. Pri jej zisťovaní treba škodu izolovať zo všeobecných súvislostí a skúmať, ktorá príčina ju vyvolala. Pritom nie je rozhodujúce časové hľadisko, ale vecná súvislosť príčiny a následku; časová súvislosť napomáha pri posudzovaní vecnej súvislosti. V postupnom slede javov je každá príčina niečím vyvolaná (sama je následkom niečoho) a každý ňou spôsobený následok sa stáva príčinou ďalšieho javu. Zodpovednosť však nemožno robiť závislou na neobmedzenej kauzalite. Atribútom príčinnej súvislosti je totiž „priamosť“ pôsobenia príčiny na následok, pri ktorej príčina priamo (bezprostredne) predchádza následku a vyvoláva ho. Vzťah príčiny a následku musí byť preto priamy, bezprostredný, neprerušovaný; nestačí, ak je iba sprostredkovaný. Pri zisťovaní príčinnej súvislosti treba v dôsledku toho skúmať, či v komplexe skutočností prichádzajúcich do úvahy ako (priama) príčina škody existuje skutočnosť, s ktorou zákon spája zodpovednosť za škodu.

<p><b>skutkový stav a základné fakty</b></p>	<p>Dňa 14. októbra 2002 medzi kupujúcim a predávajúcim uzavretá kúpna zmluva, predmetom ktorej bol prevod nehnuteľností, kúpna cena bola zaplatená, návrh na vklad bol podaný 13. júla 2004. Správa katastra rozhodnutím z 13. augusta 2004 rozhodla o prerušení konania a rozhodnutím zo 6. októbra 2004 konanie zastavila. Katastrálny úrad 21. januára 2005 rozhodnutie o zastavení konania zrušil. Následne 2. mája 2005 správa katastra rozhodla o zamietnutí návrhu na vklad z dôvodu absencie súhlasu Fondu národného majetku Slovenskej republiky s prevodom. Krajský súd rozsudkom zo 6. decembra 2005 zrušil rozhodnutie správy katastra o zamietnutí návrhu na vklad a vec vrátil na ďalšie konanie. V odôvodnení rozsudku uviedol, že nebol dostatočne zistený skutkový stav a rozhodnutie je nepreskúmateľné pre nedostatok dôvodov.</p> <p>Uznesením krajského súdu (ďalej aj „konkurzný súd“) z 30. júna 2005 bol na predávajúceho vyhlásený konkurz. Dňa 26. júna 2006 bola uzavretá kúpna zmluva medzi sťažovateľkou ako predávajúcou a ako kupujúcou. Spôsob úhrady kúpnej ceny bol dohodnutý ako postúpenie pohľadávky voči úpadcovi. Vklad kúpnej zmluvy bol povolený 21. júla 2006. Pohľadávka sťažovateľky uplatnená v konkurznom konaní bola určená ako oprávnená pohľadávka 1. triedy.</p> <p>Sťažovateľka sa žalobou podanou 17. decembra 2008 na Okresnom súde domáhala proti Slovenskej republike – Úradu geodézie, kartografie a katastra Slovenskej republiky (ďalej len „žalovaná“) zaplata sumy s príslušenstvom, a to z titulu náhrady škody. Dôvodila, že v dôsledku nezákonného rozhodnutia správy katastra z 2. mája 2005, ktorým bol zamietnutý návrh vkladu vlastníckeho práva z kúpnej zmluvy zo 14. októbra 2002, jej vznikla škoda. Okresný súd rozsudkom zo 6. februára 2015 žalobu sťažovateľky zamietol.</p> <p>Krajský súd rozsudkom z 26. mája 2016 rozsudok potvrdil ako vecne správny, keď o otázke príčinnej súvislosti konštatoval, že ku zmenšeniu majetku nedošlo priamo a nesprostredkovane nesprávnym úradným postupom, ale pridružila sa ďalšia skutočnosť, ktorá mala vplyv na nevyplatenie kúpnej ceny, a to vyhlásenie konkurzu na majetok .</p> <p>Na dovolanie sťažovateľky najvyšší súd uznesením zo 7. júna 2017 zrušil rozsudok krajského súdu z dôvodu zmätočnosti, keďže sa krajský súd nevysporiadal s argumentáciou sťažovateľky, ktorá mala pre rozhodnutie význam. Sťažovateľka v odvolaní namietala, že ku vzniku škody došlo nielen nesprávnym úradným postupom spočívajúcim v nedodržaní zákonom stanovenej lehoty pre povolenie vkladu, ale aj nezákonnými rozhodnutiami nerešpektujúcimi názory odvolacieho orgánu vyslovené v zrušujúcich rozhodnutiach.</p> <p>Po vrátení veci krajský súd vo veci rozhodol ústavnou sťažnosťou napadnutým rozsudkom, ktorým potvrdil rozsudok okresného súdu ako vecne správny. Dôvodil, že podľa aktuálnej judikatúry (uznesenie najvyššieho súdu č. k. 5Co/56/2012) pri zisťovaní príčinnej súvislosti nie je rozhodujúce časové hľadisko, ale vecná súvislosť príčiny a následku, pričom časová súvislosť iba napomáha pri posudzovaní vecnej súvislosti. Nesprávny úradný postup žalovaného, tak ako to zistil súd prvej inštancie, bol významným článkom, čo sa týka príčiny a následku. Ak by nebolo došlo k nesprávnemu úradnému postupu, možno by sa majetok sťažovateľky nebol zmenšil. Zo sledu príčiny a následku však vyplýva, že k zmenšeniu jej majetku nedošlo priamo a nesprostredkovane nesprávnym úradným postupom žalovaného. Bolo totiž následkom pridruženia sa ďalších skutočností, ktoré mali vplyv na nevyplatenie kúpnej ceny, a to vyhlásenia konkurzu na majetok .</p> <p>Kupujúci a právny predchodca sťažovateľky si 31. augusta 2005 prihlásil ako veriteľ do konkurzného konania pohľadávku ako pohľadávku prvej triedy. Aj keď právny predchodca sťažovateľky konkurz predávajúceho nezavinil a neporušil žiadnu svoju povinnosť, k vyhláseniu konkurzu došlo až po nesprávnom úradnom postupe žalovaného, a to bola ďalšia skutočnosť, ktorá sa pridružila, pričom nárok na zaplata kúpnej ceny nebol ani len čiastočne</p>
----------------------------------------------	--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------

	<p>uspokojený v konkurznom konaní. Nehnutelnosť tvoriaca predmet kúpnej zmluvy bola zahrnutá do konkurznej podstaty a v rámci nej predaná. Pohľadávka však nebola zabezpečená záložným právom a v rámci zaradenia nebola uspokojená ani čiastočne. Teda sled príčiny a následku nebol priamy, bezprostredný a neprerušený, ale iba sprostredkovaný. K zmenšeniu majetku právneho predchodcu sťažovateľky došlo až po tom, ako si uplatnil pohľadávku v konkurznom konaní a nebol uspokojený ani čiastočne. Preto ani ostatné nesprávne rozhodnutia správy katastra neboli bezprostrednou príčinou vzniku škody. Pri posudzovaní otázky zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci nezákonným rozhodnutím orgánu verejnej moci alebo jeho nesprávnym úradným postupom nezohráva nijakú úlohu počet pochybení orgánu verejnej moci. Ani predchádzajúce pochybenia, tak ako boli popísané v žalobe a v odvolaní, neboli bezprostrednou príčinou škody, a preto nie je daná príčinná súvislosť medzi jednotlivými pochybeniami a vznikom škody.</p> <p>Dovolenie sťažovateľky proti rozsudku krajského súdu založené na § 420 písm. f) a § 421 ods. 1 písm. c) CSP najvyšší súd napadnutým uznesením ako neprípustné odmietol.</p>
<p><b>z odôvodnenia</b></p>	<p><u>K namietanému porušeniu označených práv napadnutým rozsudkom krajského súdu:</u></p> <p>Ústavný súd pripomína, že vzťah príčinnej súvislosti (kauzálny nexus) medzi nesprávnym úradným postupom a škodou zákon č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 514/2003 Z. z.“), ktorý bol na danú vec aplikovaný, nevysvetľuje. O vzťah príčinnej súvislosti ide, ak je medzi nesprávnym úradným postupom a škodou vzťah príčiny a následku. Ak bola príčinou vzniku škody iná skutočnosť, zodpovednosť za škodu nenastáva. Otázka príčinnej súvislosti môže byť riešená len v konkrétnych súvislostiach. Pri jej zisťovaní treba škodu izolovať zo všeobecných súvislostí a skúmať, ktorá príčina ju vyvolala. Pritom nie je rozhodujúce časové hľadisko, ale vecná súvislosť príčiny a následku; časová súvislosť napomáha pri posudzovaní vecnej súvislosti (porovnaj R 21/1992). Príčinou vzniku škody nie je skutočnosť, ktorá je už sama následkom (porovnaj R 7/1979). V postupnom slede javov je každá príčina niečím vyvolaná (sama je následkom niečoho) a každý ňou spôsobený následok sa stáva príčinou ďalšieho javu. Zodpovednosť však nemožno robiť závislou na neobmedzenej kauzalite. Atribútom príčinnej súvislosti je totiž „priamosť“ pôsobenia príčiny na následok, pri ktorej príčina priamo (bezprostredne) predchádza následku a vyvoláva ho. Vzťah príčiny a následku musí byť preto priamy, bezprostredný, neprerušený; nestačí, ak je iba sprostredkovaný. Pri zisťovaní príčinnej súvislosti treba v dôsledku toho skúmať, či v komplexe skutočností prichádzajúcich do úvahy ako (priama) príčina škody existuje skutočnosť, s ktorou zákon spája zodpovednosť za škodu (rozhodnutia najvyššieho súdu č. k. 3Cdo/32/2007, 1Cdo/129/2008, 5Cdo/301/2009).</p> <p>Sťažovateľka namieta, že krajský súd nesprávne ustálil okamih vzniku škody a dal ju do súvisu z konkurzným konaním. Tvrdí, že škoda vecne ani časovo nesúvisí s konkurzom, pretože vznikla pred vyhlásením konkurzu ako dôsledok nedôvodného nezavkladovania kúpnej zmluvy.</p> <p>Krajský súd dôsledne rešpektoval ustálenú judikatúru (rozsudky č. k. 5Cdo/301/2009, č. k. 5Cdo/219/2007 a č. k. 3Cdo/32/2007), podľa ktorej nedodržanie lehoty na rozhodnutie o návrhu na vklad do katastra nehnuteľností môže mať za následok vznik zodpovednosti za škodu spôsobenú nesprávnym úradným postupom len vo vzťahu k takému zmenšeniu majetku účastníka katastrálneho konania, ktoré bolo priamo a nesprostredkované spôsobené práve a iba týmto postupom. Aj keď nedodržanie lehoty určenej zákonom na rozhodnutie o vklade je procesný postup priečiaci sa zákonu, nemôže štát, zastúpený orgánom správy katastra, z dôvodu tejto procesnej nesprávnosti zodpovedať za všetko, čo nastalo v čase po jej uplynutí a čo malo negatívny</p>

dopad na majetok účastníka katastrálneho konania.

V sťažovateľkinej veci konajúce súdy konštatovali, že nesprávny úradný postup žalovanej spočívajúci v nedodržaní lehoty vyplývajúcej z § 32 ods. 1 „katastrálneho zákona“ a v následnom nerešpektovaní právneho názoru odvolacieho orgánu bol významným článkom, čo sa týka príčiny a následku, samotným týmto nesprávnym úradným postupom však právnej predchodkyňi sťažovateľky škoda nevznikla. Až pristúpenie ďalšej (správou katastra nezapríčinennej) skutočnosti, ktorou bolo vyhlásenie konkurzu na majetok uznesením konkurzného súdu z 30. júna 2005, viedlo k prerušeniu katastrálneho konania ex lege a následnej nemožnosti správy katastra rozhodnúť o návrhu na vklad vlastníckeho práva k nehnuteľnosti, ktorá bola zahrnutá do konkurznej podstaty. Avšak ani vyhlásenie konkurzu ešte neznamenalo ujmu na majetku sťažovateľky (ani jej právnej predchodkyne), keďže táto na základe kúpnej zmluvy z 26. júna 2006, ktorej vklad bol povolený 21. júla 2006, nadobudla pohľadávku voči úpadcovi, ktorú si postupca prihlásil do konkurzu. Ku vzniku sťažovateľkou tvrdenej škody spočívajúcej v ujme, ktorá nastala v jej majetkovej sfére, preto došlo až neuspokojením jej pohľadávky v rámci konkurzu. Zo sledu relevantných príčin a následkov vyplýva, že nesprávny úradný postup správy katastra nebol priamou, bezprostrednou príčinou zmenšenia majetku sťažovateľky, mal len sprostredkovaný vplyv na vznik škody.

Ústavnému súdu neprináleží polemizovať o tom, či podmienky na vydanie rozhodnutia o povolení vkladu boli alebo neboli splnené. Faktom však je, že krajský súd zrušil rozhodnutie správy katastra o zamietnutí návrhu na vklad z dôvodu nedostatočne zisteného stavu veci a z dôvodu jeho nepreskúmateľnosti. Dôvod zrušenia preto nijako neprejudikoval budúci výrok rozhodnutia o návrhu vklad. Nezákonnosť rozhodnutia o zamietnutí návrhu na vklad teda nespočívala v nesprávnom právnom posúdení veci. Jeho zrušenie nie je reflexiou právneho záveru krajského súdu, podľa ktorého návrhu na vklad bolo nutné vyhovieť. Preto ústavný súd konštatuje, že ak by aj podmienky na vydanie rozhodnutia o povolení vkladu boli splnené, namietané pochybenia orgánu správy katastra by viedli len k tomu, že k povoleniu vkladu by došlo neskôr, ako by tomu bolo s prihliadnutím na obvyklý chod vecí, teda ak by k nesprávnemu úradnému postupu správy katastra nedošlo. Z tohto pohľadu nie je dôvodnou nosná argumentácia sťažovateľky, podľa ktorej škoda spočívajúca v hodnote scudzovaných nehnuteľností vznikla ešte pred začatím konkurzného konania. Ústavný súd bez ambície vstupovať na pole rozhodovacej právomoci všeobecných súdov, no v záujme presvedčivosti svojho rozhodnutia, dodáva, že sťažovateľkin argument časovými súvislosťami by nebol zjavne bezúspešný, ak by žalovanú náhradu škody založila na zisku, ktorý jej v období po nadobudnutí právoplatnosti nezákonného rozhodnutia orgánu správy katastra z 2. mája 2005 z dôvodu objektívnej nemožnosti požívať plody sporných nehnuteľností ušiel. Takto však svoj žalovaný nárok skutkovo nezaložila a ani nepreukazovala. Naopak, škodu videla v hodnote nehnuteľností, vlastnícke právo ku ktorým rozhodnutím orgánu správy katastra z 2. mája 2005 nenadobudla. Táto hodnota sa v jej právnom videní pretransformovala do bezdôvodného obohatenia predávajúceho. Procesný stav katastrálneho konania o vklade preto v momente vyhlásenia konkurzu nijako nepredznamenával definitívne vylúčenie zväčšenia majetku sťažovateľky o hodnotu sporných nehnuteľností. Z tohto pohľadu sa závery okresného súdu i krajského súdu o význame vyhlásenia konkurzu pre vznik škody u sťažovateľky nejavia ako svojvoľné.

Pokiaľ sťažovateľka tvrdí, že o existencii škody svedčí aj výška pohľadávky, ktorá bola prihlásená do konkurzu, je potrebné zopakovať, že išlo o pohľadávku kupujúceho voči na vydanie bezdôvodného obohatenia z titulu zaplatenej kúpnej ceny, ktorú odplatne postúpila sťažovateľke. Teda nešlo o pohľadávku z titulu náhrady škody.

Ústavný súd tiež poukazuje na ďalší aspekt prípadu sťažovateľky a uvádza, že ani sám právny predchodca sťažovateľky nepostupoval tak, aby predchádzal vzniku škody (§ 415 Občianskeho zákonníka), keď kúpnu cenu uhradil

	<p>predávajúcemu pred legalizáciou jeho vlastníckeho práva 1. decembra 2002, pričom návrh na vklad kúpnej zmluvy bol podaný až 13. júla 2004. V tejto súvislosti nie je bez právneho významu skutočnosť, že k prvému (nezákonnému) zamietnutiu návrhu na vyhlásenie konkurzu na došlo už 28. apríla 2004.</p> <p>Ústavný súd, poukazujúc na uvedené, po prieskume napadnutého rozsudku krajského súdu v medziach dôvodov formulovaných sťažovateľkou v jej ústavnej sťažnosti konštatuje, že právny záver krajského súdu, podľa ktorého v danom prípade podmienky vzniku zodpovednosti za škodu spôsobenú nesprávnym úradným postupom žalovanej v zmysle zákona č. 514/2003 Z. z. neboli kumulatívne splnené z dôvodu nepreukázania priamej príčinnej súvislosti medzi nesprávnym úradným postupom správy katastra a škodou vzniknutou na strane sťažovateľky, nemožno považovať za arbitráry alebo ústavne neutržateľný.</p> <p>Ústavný súd na základe uvedeného dospel k záveru, že sťažovateľkou uplatnené námietky sú nedôvodné a nesignalizujú takú priamu príčinnú súvislosť s možným porušením základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a podľa čl. 36 ods. 1 listiny a práva na spravodlivý súdny proces podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, na základe ktorej by po prípadnom prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie reálne mohol vysloviť ich porušenie. V situácii, keď sťažovateľka nepreukázala zákonné podmienky na vznik nároku na náhradu škody, nemožno uvažovať ani o legitímnej nádeji na jej nadobudnutie. Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd pri predbežnom prerokovaní ústavnú sťažnosť namietajúcu porušenie označených práv napadnutým rozsudkom krajského súdu odmietol z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.</p> <p><u>K namietanému porušeniu označených práv napadnutým uznesením najvyššieho súdu:</u></p> <p>Ústavný súd upozorňuje, že zákonom ustanovenou náležitosťou ústavnej sťažnosti je podľa § 123 ods. 1 písm. d) zákona o ústavnom súde aj uvedenie konkrétnych skutkových a právnych dôvodov, pre ktoré malo podľa sťažovateľa dôjsť k porušeniu jeho základných práv a slobôd. Sťažovateľka, kvalifikovane právne zastúpená advokátom, vo vzťahu k napadnutému uzneseniu najvyššieho súdu ústavnú sťažnosť nijako neodôvodnila, čo zakladá dôvod na odmietnutie jej ústavnej sťažnosti v tejto časti pre nesplnenie zákonom ustanovených náležitostí podľa § 56 ods. 2 písm. c) zákona o ústavnom súde.</p>
<p><b>použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESEP a iných súdov</b></p>	
<p><b>súvisiace právne predpisy</b></p>	
<p><b>klúčové slová</b></p>	<p>náhrada škody (ujma)-majetková ujma nesprávny úradný postup príčinná súvislosť konkurz a reštrukturalizácia / vyrovnanie-prihlásenie pohľadávky</p>

<p><b>spisová značka</b></p>	<p><b>III. ÚS 599/2022</b></p>
<p><b>populárny názov</b></p>	<p>Správne konanie</p>
<p><b>súdca spravodajca</b></p>	<p>Peter Straka</p>
<p><b>druh konania</b></p>	<p>konanie o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb</p>
<p><b>druh rozhodnutia a spôsob vybavenia</b></p>	<p>Uznesenie - Uznesenie o odmietnutí</p>
<p><b>dátum rozhodnutia</b></p>	<p>27.10.2022</p>
<p><b>dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv</b></p>	<p>Ústava Slovenskej republiky čl. 46 ods. 1 Ústava Slovenskej republiky čl. 46 ods. 2 Ústava Slovenskej republiky čl. 20 ods. 1</p>

	Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 6 ods. 1 Ústava Slovenskej republiky čl. 2 ods. 2
<b>analytická právna veta</b>	V rámci odvolacieho konania sa v správnom konaní uplatňuje tzv. úplný apelačný princíp, t. j. v odvolacom konaní sa posudzuje nielen správnosť rozhodnutia, ale aj celé predchádzajúce konanie, chyby, ku ktorým v ňom mohlo dôjsť, a to bez ohľadu na obsah samotného odvolania. Odvolací orgán na ich základe môže konanie buď doplniť, alebo zistené nedostatky odstrániť v súlade s princípom materiálnej pravdy procesne vyjadreným v § 3 ods. 5 Správneho poriadku, ktorý ovláda celé správne konanie, v ktorom prvostupňové rozhodnutie spolu s druhostupňovým rozhodnutím tvoria jeden celok.
<b>skutkový stav a základné fakty</b>	<p>Sťažovateľka bola účastníčkou spojeného stavebného a územného konania, v ktorom Mestský úrad mestskej časti ako stavebný úrad rozhodol svojím rozhodnutím zo 14. decembra 2017 o povolení stavby v ňom bližšie špecifikovaného rodinného domu spolu s viacerými ďalšími stavebnými objektmi. Sťažovateľka podala proti rozhodnutiu mestského úradu odvolanie.</p> <p>Okresný úrad ako odvolací správny orgán v priebehu odvolacieho konania doplnil spisový materiál v predmetnej veci o viaceré listinné dôkazy a po vykonaní dokazovania rozhodol rozhodnutím z 31. mája 2018, ktorým zmenil výrokovú časť rozhodnutia mestského úradu, v rámci ktorej predovšetkým nahradil text obsahujúci povolenie konkrétnych stavebných objektov a doplnil výrok o umiestnení stavby SO 103-1 studňa. Odvolací správny orgán zmenil zároveň napadnuté rozhodnutie mestského úradu aj v časti podmienok špecifikovaných v ňom, a to zmenou projektovej dokumentácie. Sťažovateľka následne podala 31. augusta 2018 na krajskom súde správnu žalobu, ktorú odôvodnila okrem iného porušením princípu dvojinstančnosti konania, ako aj jej práva na opravný prostriedok postupom odvolacieho správneho orgánu. Odvolací správny orgán v predmetnom konaní podľa nej postupoval v rozpore s § 59 ods. 2 Správneho poriadku a napadnuté rozhodnutie mestského úradu malo byť zrušené, a nie zmenené. V tejto súvislosti poukázala na rozhodnutie najvyššieho súdu vo veci sp. zn. 2 Sžo 219/2010.</p> <p>Krajský súd sa s argumentáciou sťažovateľky nestotožnil a rozsudkom z 12. septembra 2019 jej žalobu zamietol. Svoju argumentáciu sťažovateľka predložila následne aj v kasačnej sťažnosti.</p> <p>Najvyšší správny súd napadnutým rozsudkom kasačnú sťažnosť sťažovateľky zamietol, druhým výrokom zamietol návrh na priznanie odkladného účinku kasačnej sťažnosti a napokon tretím výrokom žalovanému a ďalším účastníkom konania náhradu trov konania nepriznal.</p> <p>Podstatou ústavnej sťažnosti je porušenie práva na spravodlivý proces (čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 6 ods. 1 dohovoru) napadnutým rozsudkom najvyššieho správneho súdu, ktorým bola zamietnutá kasačná sťažnosť sťažovateľky. Súdny zúčastnené na rozhodovaní v tejto veci totiž podľa nej nesprávne posúdili postup odvolacieho správneho orgánu, ktorým v predmetnom konaní nesprávne aplikoval apelačný princíp, čím došlo k porušeniu zásady dvojinstančnosti konania, ako aj jej práva na opravný prostriedok, a preto sú rozhodnutia súdov poznačené arbitrárnosťou a svojvôľou.</p>
<b>z odôvodnenia</b>	<p>Sťažovateľka namietala nedostatočnosť odôvodnenia napadnutého rozsudku najvyššieho správneho súdu o zamietnutí kasačnej sťažnosti. Ústavný súd sa preto oboznámil s jeho obsahom, v ktorom vo vzťahu k argumentácii sťažovateľky predloženej v tomto konaní najvyšší súd uviedol:</p> <p>a) Vo vzťahu k aplikácii apelačného princípu najvyšší správny súd poukázal na § 59 Správneho poriadku, na základe ktorého sa tento princíp v správnom konaní realizuje. Následne zdôraznil, že odvolacie konanie slúži práve na naprávanie určitých pochybení správnych orgánov prvého stupňa, či už pri zisťovaní skutkového stavu alebo pri právnom posúdení veci. Odvolací orgán pritom nie je viazaný v žiadnom smere závermi prvostupňového orgánu. Vzhľadom na to</p>

podľa najvyššieho správneho súdu odvolací orgán nepochybil, keď doplnil skutkový stav veci a zmenil prvostupňové rozhodnutie v konkrétnych častiach tak, že tieto časti zrušil a nahradil ich vlastným rozhodnutím. Zároveň poukaz sťažovateľky na rozhodnutie najvyššieho správneho súdu vyhodnotil ako nepriliehavý vzhľadom na to, že v uvedenej veci išlo o odlišnú procesnú situáciu, v ktorej odvolací orgán konal v mene prvostupňového správneho orgánu, avšak v preskúmvanej veci odvolací orgán zmenil vlastným rozhodnutím rozhodnutie prvostupňového orgánu .

b) Vo vzťahu k postupu správnych orgánov v predmetnej veci najvyšší správny súd ďalej zdôraznil, že k zmene rozhodnutia mestského úradu pristúpil odvolací správny orgán po vyhodnotení podaného odvolania sťažovateľky, na základe ktorého následne nariadil doplnenie dokazovania o ďalšie podklady (hydrogeologický posudok, odborné stanovisko vypracované hydrogeológom, upravená časť projektovej dokumentácie B. Súhrnná technická správa – časť dažďová kanalizácia a výkres – koordinačná situácia č. 01) v rámci odvolacieho konania vrátane miestneho zisťovania. Následne odvolací správny orgán opätovne posúdil opodstatnenosť námietok sťažovateľky uplatnených pred správnymi orgánmi. Podľa najvyššieho súdu dospel odvolací správny orgán k logickým a objektívnym záverom a zaoberal sa všetkými v konaní predloženými dôkazmi, čo vyústilo do zmeny rozhodnutia mestského úradu. Navyše, ex offio zmenil rozhodnutie mestského úradu tak, že vydal len rozhodnutie o umiestnení stavby SO 103-1 studňa, zároveň zdôrazniac, že povolenie tohto stavebného objektu nemalo byť predmetom preskúmvaného rozhodnutia. Aj s týmto záverom sa najvyšší súd stotožnil, pričom poukázal na to, že povolenie vodnej stavby – studne je v kompetencii špeciálneho stavebného úradu.

c) Vo vzťahu k námietkam nedostatočného priestoru na vyjadrenie sa k vykonanému dokazovaniu, predovšetkým hydrogeologickému posudku, najvyšší súd poukázal na to, že z administratívneho spisu vyplýva, že všetky podklady doplnené v odvolacom konaní boli sťažovateľke zaslané a doručené už 24. apríla 2018, t. j. cca mesiac pred jej prevzatím písomnej výzvy na doplnenie dokazovania (22. mája 2018), a za týchto okolností nepovažoval stanovenú 5-dňovú lehotu na vyjadrenie sa k podkladom za neprimerane krátku (pozri bod 39 napadnutého rozsudku).

d) Vo vzťahu k námietkam týkajúcim sa stavebného objektu SO-103-1 studňa najvyšší súd poukázal na skutočnosť, že sťažovateľka v koncentračnej lehote v konaní pred mestským úradom žiadne námietky vo vzťahu k tomuto stavebnému objektu nepredložila, napriek tomu, že bola o dôsledkoch koncentračnej zásady vo výzve jej doručenej riadne poučená. Pokiaľ teda odvolací orgán zmenil pôvodné povoloacie rozhodnutie tak, že rozhodol len o umiestnení tejto vodnej stavby (t. j. vypustil povolenie studne) pri zachovaní všetkých podmienok umiestnenia studne uvedených v stavebnom povolení, sťažovateľka mala právo namietat' v správnej žalobe len samotné umiestnenie studne, avšak nie samotné povoloacie konanie, o ktorom sa v rámci spojeného územného a stavebného konania nerozhodlo.

Ústavný súd sa vo vzťahu k námietke týkajúcej sa aplikácie apelačného princípu v predmetnom konaní plne stotožňuje s argumentáciou najvyššieho súdu v napadnutom rozhodnutí, v ktorom tento súd jasne poukázal na to, že v rámci odvolacieho konania sa v správnom konaní uplatňuje tzv. úplný apelačný princíp, t. j. v odvolacom konaní sa posudzuje nielen správnosť rozhodnutia, ale aj celé predchádzajúce konanie, chyby, ku ktorým v ňom mohlo dôjsť, a to bez ohľadu na obsah samotného odvolania. Odvolací orgán na ich základe môže konanie buď doplniť, alebo zistené nedostatky odstrániť v súlade s princípom materiálnej pravdy procesne vyjadreným v § 3 ods. 5 Správneho poriadku, ktorý ovláda celé správne konanie, v ktorom prvostupňové rozhodnutie spolu s druhostupňovým rozhodnutím tvoria jeden celok. Z uvedeného je podľa ústavného súdu zjavné, že postupu odvolacieho správneho orgánu v predmetnom konaní nemožno vyčítať žiadnu svojvoľnosť či nedostatočnosť. Rozhodnutie odvolacieho orgánu, ktorým zmenil niektoré časti výrokov rozhodnutia



	<p>mestského úradu a nahradil ich vlastným rozhodnutím, možno taktiež považovať za správne vzhľadom na to, že v § 59 ods. 3 Správneho poriadku je zrušenie rozhodnutia prvostupňového orgánu a vrátenie veci na ďalšie konanie tomuto orgánu podmienené vhodnosťou takéhoto postupu najmä z dôvodov rýchlosti alebo hospodárnosti. V danom prípade však postupoval odvolací správny orgán v súlade s § 59 ods. 2 Správneho poriadku a po doplnení dokazovania v predmetnej veci prijal rozhodnutie, ktorým zmenil rozhodnutie mestského úradu a právne pomery účastníkov konania v danej veci vysporiadal sám konečným spôsobom.</p> <p>Vo vzťahu k námietke nesprávneho postupu spočívajúceho v spojení stavebného a územného konania odvolacím správnym orgánom ústavný súd poukazuje na § 39a ods. 4 a 5 zákona č. 50/1976 Z. z. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (stavebný zákon) v znení neskorších predpisov, z ktorých vyplýva možnosť spojiť územné konanie o umiestnení stavby so stavebným konaním pri jednoduchej stavbe, ak sú podmienky umiestnenia jednoznačne vzhľadom na pomery v území. Uskutočnenie tejto stavby je však viazané na povoloňacie konanie vykonané pred špeciálnym stavebným úradom. Z uvedeného je zrejme, že konanie o umiestnení vodnej stavby – studne môže za splnenia zákonných podmienok predchádzať samotnému konaniu o povolení stavebného objektu – studne spadajúcemu do právomoci špeciálneho stavebného úradu. Uvedené skutočnosti taktiež z napadnutého rozhodnutia vyplývajú.</p> <p>Podľa ústavného súdu najvyšší súd poskytol sťažovateľke dostatočnú odpoveď aj na jej námietku nedostatočnosti dĺžky lehoty poskytnutej na vyjadrenie k hydrogeologickému posudku, keďže z jeho odôvodnenia je zrejme, že sťažovateľka mala tento posudok k dispozícii podstatne skôr (viac ako jeden mesiac), predtým, ako jej bol v písomnej podobe doručený spolu s výzvou na vyjadrenie, ktorá jej poskytovala lehotu 5 dní na vyjadrenie.</p> <p>Na základe uvedeného ústavný súd konštatuje, že argumentácia najvyššieho súdu v napadnutom rozsudku zodpovedá príslušným právnym predpisom upravujúcich stavebné konania a správne konania, jeho závery nemožno považovať za arbitrálne či svojvoľné, a tak z ústavného hľadiska za neospravedlňiteľné a neudržateľné, ktoré by mali za následok porušenie uvedených práv sťažovateľky. Vzhľadom na uvedené ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľky v rámci predbežného prerokovania odmietol ako zjavne neopodstatnenú.</p>
<b>použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, EŠLP a iných súdov</b>	
<b>súvisiace právne predpisy</b>	
<b>klúčové slová</b>	stavebné konanie-územné rozhodnutie stavebné konanie-stavebné povolenie konanie-procesný postup

<b>spisová značka</b>	<b>III. ÚS 628/2022</b>
<b>populárny názov</b>	Určenie vlastníckeho práva - rozhodnutie o ROEP
<b>sudca spravodajca</b>	Peter Straka
<b>druh konania</b>	konanie o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb
<b>druh rozhodnutia a spôsob vybavenia</b>	Uznesenie - Uznesenie o odmietnutí
<b>dátum rozhodnutia</b>	10.11.2022
<b>dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv</b>	Ústava Slovenskej republiky čl. 46 ods. 1 Ústava Slovenskej republiky čl. 20 ods. 1 Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 6 ods. 1
<b>analytická právna veta</b>	V súlade s § 70 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 162/1995 Z. z. o katastri nehnuteľností a o zápise vlastníckych a iných práv k nehnuteľnostiam

	<p>(katastrálny zákon) v znení neskorších predpisov možno údaje katastra považovať za záväzné a hodnoverné len dovedy, kým nie je preukázaný ich opak. Materiálna publicita údajov katastra je teda de lege lata vyvrátiteľná a podmienená tým, či sa v konkrétnom prípade nepreukáže nesúlad údajov katastra so skutočným stavom. S touto okolnosťou musí byť opatrný nadobúdateľ uzrozmeneý. Pre podanie určovacej žaloby, resp. z pohľadu posúdenia existencie naliehavého právneho záujmu na strane žalobcu je relevantná existencia zápisu vlastníckeho práva v prospech inej osoby ako žalobcu v katastri nehnuteľností, a nie právny titul, na základe ktorého bolo vlastnícke právo tejto osoby zapísané.</p>
<p><b>skutkový stav a základné fakty</b></p>	<p>Sťažovateľ bol žalovaný v konaní vedenom na okresnom súde, v ktorom sa žalobca domáhal určenia, že nehnuteľnosť v celosti patrí do dedičstva po nebohej (ďalej len „poručiiteľka“). V katastri nehnuteľností bol v čase podania žaloby žalobcom ako vlastníkom spornej nehnuteľnosti zapísaný sťažovateľ na základe rozhodnutia Obvodného pozemkového úradu z 31. decembra 2004 o schválení registra obnovenej evidencie pozemkov (ďalej aj „rozhodnutie o schválení ROEP“).</p> <p>Okresný súd rozsudkom z 30. mája 2018 určil, že sporná nehnuteľnosť v celosti patrí do dedičstva po nebohej poručiiteľke. Odôvodnenie svojho rozsudku okresný súd oprel predovšetkým o zápis vlastníckeho práva poručiiteľky k spornej nehnuteľnosti v pozemknoknižnej zápisnici z titulu kúpnej zmluvy z 3. júla 1962 a o osvedčenie o dedičstve. Zároveň konštatoval, že sťažovateľ vlastnícke právo k spornej nehnuteľnosti nenadobudol vydržaním, keď s prihliadnutím na všetky okolnosti nemohol byť dobromyseľný v tom, že mu táto patrí. Sťažovateľ podal proti rozsudku okresného súdu odvolanie.</p> <p>Krajský súd rozsudkom z 13. júna 2019 rozsudok okresného súdu v celom rozsahu potvrdil. Proti rozsudku krajského súdu podal sťažovateľ dovolanie, ktorého prípustnosť odôvodnil § 420 f) a § 421 ods. 1 písm. a) CSP.</p> <p>Najvyšší súd uznesením z 15. decembra 2020 dovolanie sťažovateľa odmietol a druhým výrokom rozhodol, že žalobca má nárok na náhradu trov dovolacieho konania.</p> <p>Podstatou ústavnej sťažnosti je porušenie základného práva na ochranu vlastníctva, ako aj práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivý súdny proces napadnutým uznesením najvyššieho súdu, ktorým bolo zamietnuté dovolanie sťažovateľa ako neprípustné, a rozsudkom krajského súdu, ktorým bol potvrdený rozsudok okresného súdu o určení vlastníckeho práva k spornému pozemku v prospech žalobcu. Súdy zúčastnené na rozhodovaní tejto veci podľa sťažovateľa nesprávne posúdili v predmetnom konaní naplnenie podmienok vydržania, predovšetkým jeho dobromyseľnosť pri vzniku oprávnenej držby založenej predovšetkým na rozhodnutí o schválení ROEP, ale aj existenciu naliehavého právneho záujmu žalobcu, nevykonanie všetkých ním navrhnutých dôkazov a zodpovednosť poručiiteľky za ochranu svojho vlastníctva, resp. aplikáciu zásady právo patrí bdelym. Vzhľadom na uvedené sú napadnuté rozhodnutia poznačené arbitrárnosťou a svojvôľou.</p>
<p><b>z odôvodnenia</b></p>	<p><u>K namietanému porušeniu uplatnených práv rozsudkom krajského súdu:</u></p> <p>Rozsudkom krajského súdu bol potvrdený rozsudok okresného súdu, s ktorého závermi, čo sa týka skutkových zistení i ich právneho posúdenia, sa krajský súd stotožnil. Podľa krajského súdu existencia naliehavého právneho záujmu žalobcu na určení, či je sporná nehnuteľnosť jeho vlastníctvom, je daná vždy, pokiaľ je žalovaný zapísaný v katastri nehnuteľností. Žalobca podľa krajského súdu preukázal, že ako závetný dedič po poručiiteľke má naliehavý právny záujem na určovacej žalobe a v prospech žalovaného svedčil zápis v katastri nehnuteľností. Krajský súd ďalej poukázal na judikáty najvyššieho súdu vo veciach sp. zn. 3 Cdo/44/2008, sp. zn. 1Cdo/26/2007, z ktorých vyplýva, že aj žaloby o určenie, že určitá osoba bola ku dňu smrti vlastníkom veci, resp. žaloby o určenie vecí patriacich do dedičstva sú žalobami o určenie vlastníctva. Ďalej zdôraznil, že</p>

rozhodnutie o schválení ROEP má iba deklaratórne účinky, t. j. že nemôže byť titulom nadobudnutia vlastníckeho práva k spornej nehnuteľnosti sťažovateľa. Keďže lehoty na zmenu údajov registra už v danom čase uplynuli, nebolo možné pri oprave jeho údajov postupovať podľa zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 180/1995 Z. z. o niektorých opatreniach na usporiadanie vlastníctva k pozemkom v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 180/1995 Z. z.“), ale žalobcovi patrilo právo na začatie konania podľa osobitného postupu [predtým § 80 písm. c) Občianskeho súdneho poriadku a neskôr § 137 CSP]. Rozsudkom okresného súdu teda došlo k zosúladeniu údajov zapísaných v obnovenej evidencii so zisteným právnym stavom, a nie k zrušeniu právoplatného rozhodnutia vydaného v správnom konaní.

Podľa ústavného súdu krajský súd existenciu naliehavého právneho záujmu na strane žalobcu ako splnenie podmienky úspešnosti určovacej žaloby posúdil a odôvodnil vyčerpávajúcim spôsobom a v súlade s ustálenou judikatúrou. V súlade s § 70 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 162/1995 Z. z. o katastri nehnuteľností a o zápise vlastníckych a iných práv k nehnuteľnostiam (katastrálny zákon) v znení neskorších predpisov možno údaje katastra považovať za záväzné a hodnoverné len dovtedy, kým nie je preukázaný ich opak. Materiálna publicita údajov katastra je teda de lege lata vyvrátiteľná a podmienená tým, či sa v konkrétnom prípade nepreukáže nesúlad údajov katastra so skutočným stavom. S touto okolnosťou musí byť opatrný nadobúdateľ uzrozumený. Cieľom žalobcom podanej žaloby bolo teda napravenie chyby v zápise vlastníckeho práva sťažovateľa v katastri nehnuteľností, pričom pre podanie určovacej žaloby, resp. z pohľadu posúdenia existencie naliehavého právneho záujmu na strane žalobcu je relevantná existencia zápisu vlastníckeho práva v prospech inej osoby ako žalobcu v katastri nehnuteľností, a nie právny titul, na základe ktorého bolo vlastnícke právo tejto osoby zapísané.

Vo vzťahu k argumentácii sťažovateľa týkajúcej sa nesprávnej aplikácie právnych noriem týkajúcich sa vydržania nehnuteľnosti na zistený skutkový stav, ako aj neuvedenia dôvodu nespôsobilosti rozhodnutia o schválení ROEP ako nadobúdacieho titulu, krajský súd uviedol, že medzi okolnosti svedčiace o dobrej viere držiteľa patrí aj spôsob nadobudnutia práva. V tomto prípade sťažovateľ dobromyseľnosť svojej držby odvodzoval od rozhodnutia o schválení ROEP. Krajský súd poukázal na to, že medzi tituly nadobudnutia vlastníckeho práva podľa § 132 Občianskeho zákonníka patrí kúpna, darovacia alebo iná kúpna zmluva, dedenie, rozhodnutie štátneho orgánu alebo iné skutočnosti ustanovené zákonom. Z uvedeného následne uzavrel, že v konaní o obnove evidencii pozemkov správny orgán príslušný na rozhodnutie nedisponuje právomocou rozhodnúť o vzniku vlastníckeho práva, a preto ani na základe rozhodnutia o schválení ROEP nebolo možné spornú nehnuteľnosť nadobudnúť. Ďalej krajský súd poukázal na skutkový stav zistený okresným súdom, preukazujúci oddelenosť spornej nehnuteľnosti od nehnuteľnosti vo vlastníctve sťažovateľa plotom, ako aj nepreukázanie tvrdenia o užívaní spornej nehnuteľnosti v celom rozsahu sťažovateľom ako žalovaným.

Z uvedeného je zrejmé, že krajský súd sa zaoberal oprávnenosťou držby sťažovateľa, okolnosťami vstupu do nej, ako aj okolnosťami výkonu držby počas plynutia vydržacej lehoty. V súvislosti s posúdením dobromyseľnej držby ústavný súd vo svojej judikatúre vyslovil, že pri ústavne konformnom výklade dobromyseľnosti držby treba skúmať, či držiteľ objektívne mohol byť presvedčený o tom, že držanú vec poctivým spôsobom nadobudol. Nemôže byť teda rozhodujúce, že pritom nesplnil zákonné podmienky. Za poctivý spôsob nadobudnutia veci treba považovať také nadobudnutie, ktoré je v súlade s dobrými mravmi. Spravidla je preto rozhodujúce, že držiteľ za držanú vec zaplatil dohodnutú sumu, prípadne poskytol iné dohodnuté plnenie, alebo preukázateľne išlo o dar ako bezodplatné plnenie (nález ústavného súdu č. k. II. ÚS 484/2015 zo 14. novembra 2018.). V preskúvanom prípade podľa ústavného súdu sťažovateľ celkom zjavne neuniesol dôkazné bremeno týkajúce sa preukázania konkrétnych okolností, z ktorých by bolo možné vyvodiť, že s vecou nakladal ako s vlastnou (spornú nehnuteľnosť užívala poručiťka až do

svojej smrti, sporná nehnuteľnosť bola oddelená od susediacich pozemkov plotom, poručiiteľka bola zapísaná v pozemnoknižnej vložke v roku 1962 ako podielový spoluvlastník nehnuteľnosti spolu s jej manželom, sporná nehnuteľnosť prešla dedičským konaním v roku 1999 z manžela poručiiteľky na poručiiteľku, zápis vlastníctva spornej nehnuteľnosti v prospech sťažovateľa bol spôsobený zjavnou chybou pri zápise pozemkov v konaní o ROEP atď.). Dobromyseľnosť držby zaniká v momente, keď sa držiteľ oboznámil so skutočnosťami, ktoré objektívne boli spôsobilé vyvolať pochybnosti o tom, že mu vec patrí. Z okolností tejto veci je zrejmé, že o dobromyseľnú držbu nemohlo ísť, keď držiteľ od počiatku vedel o skutočnostiach spôsobilých objektívne (u každého iného nachádzajúceho sa v obdobnej situácii) vyvolať pochybnosti o tom, že mu vec patrí. Posúdenie držby sťažovateľa ako neoprávnenej je teda podľa ústavného súdu záver, ktorý korešponduje zo skutkovými i právnymi okolnosťami zistenými súdmi zúčastnenými na rozhodovaní v tejto veci, ktorému nemožno nič vyčítať.

K námietke sťažovateľa, ktorou namietal, že poručiiteľka bola nedbalým vlastníkom, krajský súd uviedol, že vzhľadom na charakter rozhodnutia o schválení ROEP, nepreukázanie dobromyseľnosti držby žalovaným, neexistenciu titulu pre vznik vlastníckeho práva a nepremlčateľnosť vlastníckeho práva poručiiteľky nebolo možné v predmetnej veci vyložiť zásadu „právo patrí bdelym“ v prospech sťažovateľa. Vo vzťahu k právnym záverom nálezu ústavného súdu vo veci sp. zn. I. ÚS 549/2018 krajský súd sťažovateľovi vysvetlil, že tieto sa v preskúmvanej veci nedajú aplikovať, keďže v jeho prípade nešlo o nadobudnutie vlastníckeho práva od nevlastníka, naopak, sťažovateľ nepreukázal žiaden titul nadobudnutia vlastníckeho práva k spornej nehnuteľnosti. Ústavný súd sa stotožňuje aj so záverom krajského súdu, že nevyužitie prostriedkov nápravy na opravu chyby v zápise vlastníckeho práva v katastri nehnuteľností vlastníkom nehnuteľnosti ovládajúcim vec a disponujúcim všetkými oprávneniami držiteľa (v tomto prípade poručiiteľky) nemôže samo osebe založiť dobromyseľnosť držby osoby v prospech, ktorej zápis v katastri nehnuteľností svedčí (v tomto prípade sťažovateľa) spoliehajúceho sa len na materiálnu publicitu údajov o vlastníckych a iných právach v katastri nehnuteľností.

Z uvedeného odôvodnenia krajského súdu je zrejmé, že súdy zúčastnené na rozhodovaní v tejto veci sa vecou sťažovateľa nezaoberali formalisticky, ale dôsledne posúdili osobitné okolnosti tejto veci, zohľadnili všetky relevantné skutočnosti dôležité pre rozhodnutie v tejto veci, na základe ktorých následne dospeli k logickým a preskúmateľným právnym záverom. Ústavný súd považuje odôvodnenie napadnutého rozsudku krajského súdu za ústavne udržateľné, pretože nezistil, že by jeho odôvodnenie bolo poznamenané svojvôľou, ktorá by zakladala dôvod na vyslovenie porušenia sťažovateľom označených práv. Z uvedených dôvodov ústavný súd sťažnosť v časti namietaného porušenia uplatnených práv rozsudkom krajského súdu odmietol ako zjavne neopodstatnenú .

K namietanému porušeniu uplatnených práv uznesením najvyššieho súdu:

Sťažovateľ namietal nedostatočnosť odôvodnenia napadnutého uznesenia najvyššieho súdu o odmietnutí dovolania pre neprípustnosť v dôsledku formalistického posúdenia jeho dovolania a neprímeraných požiadaviek kladených na formulovanie právnej otázky podľa § 421 písm. a) CSP, ako aj nevykonania ním navrhnutých dôkazov podstatných pre rozhodnutie (zabezpečenia originálu LV č. a závetu poručiiteľky).

Ústavný súd sa oboznámil s obsahom uznesenia najvyššieho súdu, v ktorom tento súd k námietkam súvisiacim s dôvodom prípustnosti dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f) CSP poukázal na aktuálnosť publikovaného stanoviska najvyššieho súdu pod R 2/2016, podľa ktorého pod uvedený dôvod prípustnosti dovolania možno podriaďiť aj nepreskúmateľnosť rozhodnutia, t. j. prípady, v

ktorých písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu. Následne konštatoval, že uvedené stanovisko v prípade sťažovateľa nie je možné aplikovať, pretože z obsahu rozhodnutí súdov nižšieho stupňa v tejto veci sú zrejmé dôkazy, z ktorých ustálili skutkový stav tejto veci aj spôsob, ktorým tento stav právne posúdili. Najvyšší súd dospel k záveru, že preskúmané konanie nebolo žiadnou postihnuté procesnou vadou a strany sporu v ňom mali rovnakú možnosť realizovať ich procesné oprávnenia. K námietke nevykonaného dôkazu predloženia originálu LV č. najvyšší súd uviedol, že tento dôkaz nebol sporný (preukazoval skutočnosť, že sťažovateľ bol zapísaný v katastri nehnuteľností ako vlastník spornej nehnuteľnosti) a súdy z neho vychádzali. Práve ním totiž odôvodnili existenciu naliehavého právneho záujmu na strane žalobcu. K námietke prekvapivosti napadnutého rozsudku krajského súdu najvyšší súd uviedol, že podloženie tohto tvrdenia zo strany sťažovateľa v podanom dovolaní, ktoré poukazovalo na odôvodnenie rozhodnutia najvyššieho súdu č. k. 7Cdo/42/2010, bolo nedostatočné. Najvyšší súd následne poukázal na znenie § 382 CSP a potom uviedol, že v preskúmanom konaní krajský súd potvrdil 7 rozsudok okresného súdu, pričom nevychádzal z iného právneho posúdenia veci ani z iných skutkových zistení ako okresný súd. K námietke, podľa ktorej súdy založili svoje rozhodnutia na záveroch správneho konania iniciovaného žalobcom, ktorým bola jeho žiadosť o opravu chýb katastrálneho operátu zamietnutá, najvyšší súd konštatoval, že krajský súd len poukázal na identickosť skutkových zistení v konaní pred krajským súdom i správnym orgánom a neexistovala zákonná prekážka, pre ktorú by tak nemohol urobiť. Na základe uvedených dôvodov najvyšší súd napokon uzatvoril, že sťažovateľ nedôvodne namietal existenciu procesnej vady konania uvedenej podľa § 420 písm. f) CSP.

K námietkam týkajúcim sa dovolaciemu dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP najvyšší súd uviedol, že z obsahu sťažovateľom v dovolaní označených rozhodnutí predstavujúcich ustálenú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu je už na prvý pohľad zrejmé, že tieto sú založené na iných skutkových a právnych súvislostiach. Ani v jednom z nich nebola riešená dovolateľom nastolená otázka, či rozhodnutie o schválení ROEP spadá pod právny režim „viazanosti súdu inými rozhodnutiami“ alebo „prejudiciality“, preto sa krajský súd pri riešení nastolenej otázky ani nemohol odkloniť od sťažovateľom označených rozhodnutí dovolacieho súdu, ktoré následne najvyšší súd preskúmal aj jednotlivo. Nad rámec uvedeného najvyšší súd v zhode s krajským súdom uviedol, že rozhodnutie o schválení ROEP v zásade nezakladá účinky tak „prejudiciality“, ako aj viazanosti súdu inými „rozhodnutiami“. Ide o verejnú listinu, ktorá má deklaratórny charakter, čo vyplýva aj z priamo zákonom predpokladanej možnosti využitia práva na začatie konania podľa osobitného predpisu podľa § 137 CSP v prípade, ak dotknutá osoba s obsahom verejnej listiny nesúhlasí. Uvedený právny názor je v zhode s právnymi názormi najvyššieho súdu vyslovenými vo veci sp. zn. 4MCdo/12/2014. Vzhľadom na to, že sa krajský súd pri riešení sťažovateľom nastolenej otázky neodklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, dospel najvyšší súd k záveru, podľa ktorého prípustnosť jeho dovolania z § 421 ods. 1 písm. a) CSP nevyplýva.

Vo vzťahu k ďalším sťažovateľom nastoleným otázkam najvyšší súd uviedol, že odôvodneniu krajského súdu ani nemá čo vytknúť, považuje ho v okolnostiach veci za správne a právne konformné a v ďalšom texte na ne zopakovaním relevantných okolností odkázal. Žalovaný síce uvedené okolnosti rozporoval v dovolaní (nemožnosť nadobudnúť vlastnícke právo k nehnuteľnosti na základe rozhodnutia ROEP, existencia naliehavého právneho záujmu, absolútna neplatnosť kúpnej zmluvy z roku 1962), ale neoznačil k nim žiadnu relevantnú ustálenú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu, od ktorej sa mal krajský súd odkloniť. Vzhľadom na všetky uvedené dôvody najvyšší súd dovolanie sťažovateľa odmietol.

V dovolaní, ktorého prípustnosť sa vyvodzuje z § 421 ods. 1 písm. a) CSP, by mal dovolateľ: konkretizovať právnu otázku riešenú odvolacím súdom a uviesť, ako ju riešil odvolací súd, vysvetliť (a označením konkrétneho stanoviska,

	<p>judikátu alebo rozhodnutia najvyššieho súdu doložiť), v čom sa riešenie právnej otázky odvolacím súdom odklonilo od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, a uviesť, ako mala byť táto otázka správne riešená (pozri uznesenie č. k. 3Cdo 6/2017 zo 6. marca 2017).</p> <p>Ústavný súd po oboznámení sa s uznesením najvyššieho súdu konštatuje, že najvyšší súd na argumentáciu sťažovateľa poskytol vyčerpávajúcu a presvedčivú odpoveď. Záver najvyššieho súdu o neexistencii vady podľa § 420 písm. f) CSP v kontexte odpovedí na jednotlivé námietky sťažovateľa v odôvodneniach rozsudkov krajského a okresného súdu dáva dostatočnú odpoveď na sťažovateľom tvrdenú arbitrárnosť odôvodnenia rozsudku krajského súdu. Požiadavku najvyššieho súdu pri formulovaní dôvodu prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP na riadne označenie aspoň jedného relevantného judikátu, od ktorého sa mal krajský súd pri svojom rozhodovaní pri riešení jednotlivých otázok predložených sťažovateľom odchyliť, taktiež podľa ústavného súdu nemožno označiť za prístup neprimeraný alebo neakceptovateľný. Ide, naopak, o prístup plne rešpektujúci čl. 2 CSP, podľa ktorého každý má právo legitímne očakávať, že jeho spor bude rozhodnutý v súlade s ustálenou rozhodovacou praxou najvyšších súdnych autorít.</p> <p>Ústavný súd teda dospel k záveru, že z odôvodnenia uznesenia najvyššieho súdu vyplýva, že najvyšší súd sa zaoberal a vyrovnal s dovolacími dôvodmi sťažovateľa, nestotožnil sa s jeho dovolacou argumentáciou, z ktorej by mala vyplývať prípustnosť dovolania, a preto odmietol dovolanie ako procesne neprípustné. Postup najvyššieho súdu zodpovedá ustanoveniam Civilného sporového poriadku upravujúcim dovolacie konanie. Najvyšší súd sťažovateľovi odpovedal, argumentujúc normami o prípustnosti dovolania, adekvátne a preskúmateľne a výklad najvyšším súdom aplikovaných právnych noriem neodporuje ich podstate a zmyslu. Z uvedených dôvodov ústavný súd ústavnú sťažnosť v časti namietaného porušenia uplatnených práv postupom a uznesením najvyššieho súdu odmietol ako zjavne neopodstatnenú.</p> <p>Ústavný súd uznesením sťažnosť sťažovateľa odmietol.</p>
<p><b>použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESEF a iných súdov</b></p>	
<p><b>súvisiace právne predpisy</b></p>	
<p><b>klúčové slová</b></p>	<p>dovolacie dôvody-nesprávne právne posúdenie vlastníctvo-určenie vlastníckeho práva nehnutelnosť-evidencia práva a slobody – právo na súdnu a inú právnu ochranu-právo na spravodlivý proces</p>

Spracovalo Analytické oddelenie Kancelárie Ústavného súdu Slovenskej republiky

**Upozornenie :**

*Prehľad vybraných rozhodnutí Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „prehľad“) je neoficiálnym dokumentom, ktorý slúži výlučne na informovanie o rozhodovacej činnosti Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“). Prehľad zostavuje Analytické oddelenie Odboru súdnych poradcov a súdnej agendy Kancelárie Ústavného súdu Slovenskej republiky z rozhodnutí ústavného súdu, písomne vyhotovených a odoslaných účastníkom konania v danom období. Prehľad nezaväzuje ústavný súd a nenahrádza jednotlivé rozhodnutia ústavného súdu, z ktorých bol zostavený.*